

060.108

C651

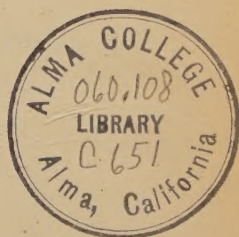
I

BREVES NOTITIAE
DE INSTITUTO, HISTORIA, BIBLIOGRAPHIA
SOCIETATIS

quas collegit

AUGUSTUS COEMANS S. I.

Ad usum Nostrorum tantum

23135

ROMAE
APUD OECONOMUM GENERALEM

1930

De licentia Superiorum Ordinis

PRAENOTANDA

In hoc libello collectae inveniuntur breves quaedam notitiae de genesi et de editione *Instituti* nostri, i. e. « documentorum scriptorum, quibus propria nostra vivendi atque operandi ratio a legitima auctoritate proponitur » (Cfr. Epitome n. 4); quae notitiae, cum aut in fontibus manuscriptis lateant, aut in libris non paucis dispersae sint, multis parum sunt perviae.

Accedunt generaliora quaedam de *historia* et de *bibliographia* Societatis. Praemittuntur autem *tabellae synchronae*, quibus exhibetur series Summorum Pontificum a condita Societate, Congregationum Generalium, Congregationum Procuratorum, Praepositorum Generalium.

Romae, 8 decembris 1929, in festo Immaculatae Conceptionis Beatae Virginis.

INDEX SIGLORUM PRAECIPUORUM

Act. = Actio seu sessio Congregationis Generalis.

A. R. = Acta Romana S. I.

C. = Caput.

CC. = Capita.

C. G. = Congregatio Generalis,

CC. GG. = Congregationes Generales.

D. = Decretum Congregationis Generalis.

DD. = Decreta Congregationum Generalium.

EP. SEL. = Epistolae selectae ad Superiores (Romae, 1911).

P. = Pars.

R. = Regula.

RR. = Regulae.

CAPUT I

TABELLAE SYNCHRONAE

Summorum Pontificum a condita Societate, Congregationum Generalium, Congregationum Procuratorum, Praepositorum Generalium

1. — *Notanda de Congregationibus Generalibus.*

Ex Congregationibus Generalibus viginti septem hucusque habitis, indictae sunt viginti ad eligendum novum Praepositum Generalem (1); reliquae vero septem, ad sola negotia, id est:

1° Quattuor ex voluntate S. Pontificis:

a) C. G. V (1593), iussu Clementis VIII, petente Philippo II Rege Hispaniae.

b) CC. GG. XI (1661), XIV (1696), XV (1706), vi Constitutionis Innocentii X de Congregatione Generali novennali (Cfr. n. 24).

2° Una ex voluntate Congregationis Generalis superioris: C. G. XXVII (1923), ad Institutum recognoscendum.

3° Una ex voluntate Congregationis Procuratorum: C. G. VI (1608).

4° Una ex voluntate Praepositi Generalis, P. Roothaan: C. G. XXII (1853).

Verum ex his septem Congregationibus Generalibus, ad sola negotia indictis, tres de facto novum Praepositum Generalem elegerunt: C. G. XI, quae P. Nickel, senio et invaletudine confecto, dedit Vicarium perpetuum cum iure successionis; C. G. XV, quia interea P. Gonzalez vita functus erat; similiter C. G. XXII, quia interea P. Roothaan defunctus erat (2).

Itaque, de facto, ex viginti septem Congregationibus, viginti tres novo Praeposito Generali eligendo operam dederunt; quattuor, solis negotiis.

(1) Attamen P. Beckx litteris, quibus indixit C. G. XXIII, mentem suam de successore eligendo non manifestavit.

(2) P. Manfredini, Secretarius Societatis sub P. Roothaan, qui vitam eiusdem manuscriptam reliquit, asserit hunc Patrem Congregationem Generalem indicendo, proximae mortis iam fuisse praescium.

1540	PAULUS III (Farnese)	1534-1549	1. S. Ignatius
1542			
1544			
1546			
1548			
1550	IULIUS III (dal Monte)	1550-1555	
1552	{ MARCELLUS II (Cervini)	1555	
1554		1555-1559	
1556	PAULUS IV (Carafa)		
1558	PIUS IV (Medici)	1559-1565	2. P. Iac. Laynez
1560			
1562			
1564			3. S. Fr. Borgias
1566	S. PIUS V (Ghislieri)	1566-1572	
1568			
1570			
1572	GREGORIUS XIII (Boncompagni)	1572-1585	4. P. Ev. Mercurianus
1574			
1576			
1578			
1580			5. P. Cl. Aquaviva
1582			
1584	SIXTUS V (Peretti)	1585-1590	
1586			
1588	{ URBANUS VII (Castagna)	1590	
1590		1590-1591	
1592	{ INNOCENTIUS IX (Fachinetti)	1591	
1594	CLEMENS VIII (Aldobrandini)	1592-1605	
1596			
1598			
1600			
1602			
1604	LEO XI (Medici)	1605	
1606	PAULUS V (Borghese)	1605-1621	
1608			
1610			
1612			
1614			
1616			6. P. Mut. Vitelleschi
1618			
1620	GREGORIUS XV (Ludovisi)	1621-1623	
1622	URBANUS VIII (Barberini)	1623-1644	
1624			
1626			
1628			
1630			
1632			
1634			
1636			
1638			

19 apr. 1541-31 iul. 1556			1540
			1542
			1544
			1546
			1548
			1550
			1552
			1554
			1556
			1558
2 iul. 1558-19 ian. 1565	C. GEN. I	19 iun.-10 sept. 1558	1560
			1562
			1564
2 iul. 1565-1 oct. 1572	C. GEN. II	21 iun.-3 sept. 1565	1566
			1568
			1570
23 apr. 1573-1 aug. 1580	C. GEN. III	12 apr.-16 iun. 1573	1572
			1574
			1576
19 febr. 1581-31 ian. 1615	C. Proc. 1	2-6 oct. 1568	1578
	C. Proc. 2	? iun. 1571	1580
	C. GEN. IV	7 febr.-22 apr. 1580	1582
			1584
			1586
	C. Proc. 3	17-22 iun. 1576	1588
	C. Proc. 4	2-5 nov. 1579	1590
	C. GEN. V	3 nov. 1593-18 ian. 1594	1592
			1594
			1596
	C. Proc. 5	16-19 nov. 1584	1598
	C. Proc. 6	16-19 nov. 1587	1600
	C. Proc. 7	23-26 nov. 1590	1602
	C. GEN. VI	21 feb.-29 mart. 1608	1604
			1606
			1608
	C. Proc. 8	23-26 nov. 1597	1610
	C. Proc. 9	6-9 iun. 1600	1612
	C. Proc. 10	16-19 nov. 1603	1614
	C. Proc. 11	16-19 nov. 1606	1616
15 nov. 1615-9 febr. 1645	C. GEN. VII	5 nov. 1615-26 febr. 1616	1618
			1620
			1622
	C. Proc. 12	16-19 nov. 1611	1624
	C. Proc. 13	16-19 nov. 1619	1626
	C. Proc. 14	16-19 nov. 1622	1628
	C. Proc. 15	24-27 nov. 1625	1630
	C. Proc. 16	21-24 nov. 1628	1632
	C. Proc. 17	16-19 nov. 1633	1634
	C. Proc. 18	17-20 nov. 1636	1636
	C. Proc. 19	16-19 nov. 1639	1638

1640			
1642			
1644	INNOCENTIUS X (Pamphily)	1644-1655	7. P. V. Carafa
1646			8. P. Fr. Piccolomini
1648			
1650			
1652			9. P. Al. Gottifredi
1654	ALEXANDER VII (Chigi)	1655-1667	10. P. Gos. Nickel
1656			
1658			
1660			Vic.
1662			11. P. Ioa. Oliva
1664			Gen.
1666	CLEMENS IX (Rospigliosi)	1667-1669	
1668			
1670	CLEMENS X (Altieri)	1670-1676	
1672			
1674			
1676	INNOCENTIUS XI (Odescalchi)	1676-1689	
1678			
1680			
1682			12. P. Car. de Noyelle
1684			
1686			13. P. Th. Gonzalez
1688	ALEXANDER VIII (Ottoboni)	1689-1691	
1690	INNOCENTIUS XII (Pignatelli)	1691-1700	
1692			
1694			
1696			
1698			
1700	CLEMENS XI (Albani)	1700-1721	
1702			
1704			
1706			14. P. M. A. Tamburini
1708			
1710			
1712			
1714			
1716			
1718			
1720	INNOCENTIUS XIII (Conti)	1721-1724	
1722			
1724	BENEDICTUS XIII (Orsini)	1724-1730	
1726			
1728			
1730	CLEMENS XII (Corsini)	1730-1740	15. P. Fr. Retz
1732			
1734			
1736			
1738			

			1640
	C. Proc. 20	21-24 nov. 1642	1642
	C. GEN. VIII	21 nov. 1645-14 apr. 1646	1644
7 ian. 1646-3 iun. 1649			1646
21 dec. 1649-17 iun. 1651	C. GEN. IX	13 dec. 1649-23 febr. 1650	1648
			1650
21 ian.-12 mart. 1652	C. GEN. X	7 ian.-20 mart. 1652	1652
17 mart. 1652-31 iul. 1664	C. Proc. 21	16-19 nov. 1655	1654
			1656
	C. Proc. 22	21-24 nov. 1658	1658
7 iun. 1661	C. GEN. XI	9 mai.-27 iul. 1661	1660
			1662
31 iul. 1664-26 nov. 1681	C. Proc. 23	16-19 nov. 1665	1664
			1666
	C. Proc. 24	16-19 nov. 1669	1668
			1670
	C. Proc. 25	17-20 nov. 1672	1672
	C. Proc. 26	18-21 nov. 1675	1674
			1676
	C. Proc. 27	16-19 nov. 1678	1678
	C. Proc. 28	16-19 nov. 1681	1680
5 iul. 1682-12 dec. 1686	C. GEN. XII	22 iun.-7 sept. 1682	1682
	C. Proc. 29	18-21 nov. 1685	1684
6 iul. 1687-27 oct. 1705	C. GEN. XIII	22 iun.-7 sept. 1687	1686
			1688
	C. Proc. 30	16-19 nov. 1690	1690
	C. Proc. 31	16-19 nov. 1693	1692
			1694
	C. GEN. XIV	19 nov. 1696-16 ian. 1697	1696
			1698
	C. Proc. 32	16-19 nov. 1700	1700
			1702
			1704
31 ian. 1706-28 febr. 1730	C. GEN. XV	20 ian.-3 apr. 1706	1706
			1708
	C. Proc. 33	16-19 nov. 1711	1710
			1712
	C. Proc. 34	16-19 nov. 1714	1714
	C. Proc. 35	16-19 nov. 1717	1716
			1718
			1720
	C. Proc. 36	16-19 nov. 1723	1722
			1724
	C. Proc. 37	16-19 nov. 1727	1726
			1728
30 nov. 1730-19 nov. 1750	C. GEN. XVI	19 nov. 1730-13 febr. 1731	1730
			1732
			1734
	C. Proc. 38	16-19 nov. 1737	1736
			1738

1740	BENEDICTUS XIV (Lambertini)	1740-1758	
1742			
1744			
1746			
1748			
1750			16. P. Ign. Visconti
1752			
1754			17. P. Al. Centurione
1756			
1758	CLEMENS XIII (Rezzonico)	1758-1769	18. P. Laur. Ricci
1760			
1762			
1764			
1766			
1768	CLEMENS XIV (Ganganelli)	1769-1774	
1770			
1772			
1774	PIUS VI (Braschi)	1775-1799	
1776			
1778			
1780			<i>Vic. Perp. et</i>
1782			1. P. St. Czerniewicz
1784			2. P. G. Lienkiewicz
1786			
1788			
1790			
1792			
1794			
1796			
1798			
1800	PIUS VII (Chiaramonti)	1800-1823	3. P. G. Karen V. G.
1802			4. P. G. Gruber, G.
1804			5. P. Th. Brzozowski,
1806			
1808			
1810			
1812			
1814			
1816			19. P. Th. Brzozowski
1818			
1820			
1822	LEO XII (della Genga)	1823-1829	20. P. Al. Fortis
1824			
1826			
1828	PIUS VIII (Castiglioni)	1829-1830	21. P. Io. Roothaan
1830	GREGORIUS XVI (Cappellari)	1831-1846	
1832			
1834			
1836			
1838			

		1740
		1742
		1744
	C. Proc. 39 16-19 nov. 1746	1746
	C. Proc. 40 16-19 nov. 1749	1748
4 iul. 1751-4 mai 1755	C. GEN. XVII 22 iun.-5 sept. 1751	1750
		1752
30 nov. 1755-2 oct. 1757		1754
		1756
21 mai. 1758-21 iul. 1773	C. GEN. XIX 9 mai-13 iun. 1758	1758
		1760
		1762
		1764
		1766
		1768
		1770
		1772
		1774
		1776
		1778
<i>P. G. in Alba Russia (1)</i>	<i>Congregationes in Alba Russia (1)</i>	1780
17 oct. 1782-18 iul. ⁵ 1785	C. Pol. 1 11-18 oct. 1782	1782
8 oct. 1785-21 nov. 1793	C. Pol. 2 1-13 oct. 1785	1784
		1786
		1788
		1790
		1792
		1794
		1796
12 febr. 1799	C. Pol. 3 7-15 febr. 1799	1798
7 mart. 1801-11 aug. 1802		1800
22 oct. 1802-7 apr. 1805	C. Pol. 4 16-26 oct. 1802	1802
G. 2 sept. 1805	C. Pol. 5 8-19 sept. 1805	1804
		1806
		1808
		1810
		1812
14 aug. 1814-5 febr. 1820		1814
		1816
		1818
18 oct. 1820-27 ian. 1829	C. GEN. XX 9 oct.-10 dec. 1820	1820
		1822
		1824
		1826
9 iul. 1829-8 mai 1853	C. GEN. XXI 30 iun.-17 aug. 1829	1828
		1830
	C. Proc. 41 16-19 nov. 1832	1832
	C. Proc. 42 29 nov.-2 dec. 1835	1834
		1836
	C. Proc. 43 16-19 nov. 1838	1838

(1) Secundum calendarium Gregorianum.

1840			
1842			
1844			
1846	PIUS IX (Mastai-Ferretti)	1846-1878	
1848			
1850			
1852			22. P. P. Beckx
1854			
1856			
1858			
1860			
1862			
1864			
1866			
1868			
1870			
1872			
1874			
1876			
1878	LEO XIII (Pecci)	1878-1903	
1880			
1882			23. P. A. Anderledy V.
1884			
1886			G.
1888			
1890			
1892			24. P. L. Martin
1894			
1896			
1898			
1900			
1902	PIUS X (Sarto)	1903-1914	
1904			
1906			25. P. Fr. X. Wernz
1908			
1910			
1912			
1914	BENEDICTUS XV (della Chiesa)	1914-1922	26. P. Wl. Ledóchow-
1916			ski
1918			
1920			
1922	PIUS XI (Ratti)	1922	
1924			
1926			
1928			
1930			

	C. Proc. 44	16-19 nov. 1841	1840
			1842
	C. Proc. 45	16-19 nov. 1844	1844
	C. Proc. 46	16-19 nov. 1847	1846
			1848
			1850
2 iul. 1853-4 mart. 1887	C. GEN. XXII	22 iun. - 31 aug. 1853	1852
			1854
	C. Proc. 47	16-19 nov. 1856	1856
			1858
			1860
	C. Proc. 48	17-20 nov. 1862	1862
	C. Proc. 49	16-19 nov. 1865	1864
			1866
	C. Proc. 50	16-19 nov. 1868	1868
			1870
			1872
			1874
			1876
			1878
			1880
24 sept. 1883	C. GEN. XXIII	16 sept. - 23 oct. 1883	1882
			1884
4 mart. 1887-18 ian. 1892	C. Proc. 51	8-11 sept. 1886	1886
	C. Proc. 52	9-12 sept. 1889	1888
			1890
2 oct. 1892-18 apr. 1906	C. GEN. XXIV	24 sept. - 5 dec. 1892	1892
			1894
	C. Proc. 53	27-30 sept. 1896	1896
	C. Proc. 54	27-30 sept. 1899	1898
			1900
	C. Proc. 55	27-30 sept. 1902	1902
			1904
8 sept. 1906-19 aug. 1914	C. GEN. XXV	1 sept. - 18 oct. 1906	1906
			1908
	C. Proc. 56	27-30 sept. 1910	1910
	C. Proc. 57	27-30 sept. 1913	1912
11 febr. 1915	C. GEN. XXVI	2 febr. - 18 mart. 1915	1914
			1916
			1918
	C. Proc. 58	27-30 sept. 1920	1920
	C. GEN. XXVII	8 sept. - 21 dec. 1923	1922
			1924
	C. Proc. 59	27-30 sept. 1927	1926
			1928
			1930

CAPUT II

INSTITUTUM SOCIETATIS

ART. I. — **Collectiones officiales Instituti**

A. *In antiqua Societate*

2. — I. *Editio Antverpiensis*, 15 vol. in-12, quibus inscribitur annus 1635, de facto tamen in lucem data 1638 (1).

Singulis partibus Instituti proprius est titulus, propria paginarum numeratio, nullo inscripto titulo communi collectionis. Exstat tamen index communis omnium fasciculorum.

Afferuntur etiam Epistolae adhortatoriae Praepositorum Generalium ad universam Societatem.

Supplementum ad hanc collectionem datum est ibidem, 1665: *Bullae, Decreta, Canones, Ordinationes, Instructiones, Epistolae, etc.*, quae Instituti Societatis Iesu impressioni Antverpiensi accesserunt ab anno 1636.

(1) Bellum tunc vigens obstitit quominus haec collectio excuderetur typis Seminarii anglici Audomarensis (Saint-Omer in Belgio), ut volebat P. Vitelleschi; ideo commissa est typographo Antverpiensi Meursio (van Meurs). Cfr. *Letters and Notices* t. 38, 1923, pp. 15, 16.

Tres aliae editiones eiusdem operis postea datae sunt, servato quidem nomine loci et typographi, reapse tamen a quibusdam typographis protestantibus excusae in Hollandia et Germania; prima, cui adscribitur annus 1635, editionem Antverpiensem omnino refert; duae aliae, quibus adscribuntur anni 1702 et 1709, documenta posteriora addiderunt. Tres ergo illae editiones sunt suppositiae, eo sensu quod a Societate datae non sint, neque a typographo Antverpiensi excusae; sed textus, quos afferunt, nullatenus sunt adulterati. Cfr. *Enr. Del Portillo Estudios Ecclesiasticos*, 1923, pp. 296-314 et 1924, pp. 19-37; 167-180.

3. — II. *Editio Pragensis prima*, 2 vol. in-fol., 1705 (ex decreto 8 C. G. XIV).

Supplementum ad hanc editionem datum est Parisiis, 1833.

4. — III. *Editio Pragensis secunda*, 2 vol. in-fol., 1757 (approbante C. G. XVII act. 22).

B. *In renata Societate*

5. — IV. *Editio Avenionensis*, 7 vol. in-12, 1827-1836 (ex d. 9 C. G. XX).

T. I. — Examen. Constitutiones (quibus praemittuntur, paginatione propria, Litterae Apostolicae Pauli III et Pii VII).

T. II. — Regulae.

T. III. IV. — Decreta.

T. V. — Canones. Censurae et Praecepta. Formulae Congregationum.

T. VI. — Exercitia Spiritualia. Directorium. Industriae.

T. VII. — Ordinationes. Index generalis.

Omittuntur Litterae Apostolicae post Paulum III datae (d. 9) et « Ratio Studiorum », cuius recognitio commissa erat novo Generali (d. 10).

6. — V. *Editio Romana*, 3 vol. in-4, 1869-1891.

Tomus I (1869) et II (1870) fere respondent respectivis tomis II et III editionis Florentinae, de qua n. 7.

T. III, Florentiae impressus, respondet tomo I editionis Florentinae: Pars prima: Bullae. Indulta, 1886; — Pars secunda: Compendium privilegiorum, 1893 (quod idem est ac Compendium editionis Florentinae).

7. — VI. *Editio Florentinu*, 3 vol. in-4, 1892 et 1893.

T. I. Bullarium et Compendium privilegiorum.

T. II. Examen. Constitutiones. Decreta et Canones Congregationum Generalium. Censurae et Praecepta. Formulae Congregationum.

T. III. Regulae. Ratio Studiorum. Ordinationes. Industriae. Exercitia Spiritualia. Directorium (1).

(1) Materias ita partiti sunt editores ut in t. I afferantur statuta S. Sedis; in t. II Constitutiones et Statuta Congregationum Generalium; in t. III Statuta Praepositorum Generalium. Partitio tamen non est (neque poterat esse) adaequata, siquidem in t. III afferuntur etiam quaedam documenta altioris auctoritatis.

ART. II. — **Litterae Apostolicae** (1)A. *Primae Societatis approbationes*

8. — PAULUS III, *Regimini militantis*, 27 sept. 1540 (p. 3).
Approbatur prima Formula Instituti (n. 46), restricto tamen ad sexaginta numero admittendorum.

9. — ID., *Iniunctum Nobis*, 14 mart. 1544 (p. 7).
Tollitur restrictio numeri admittendorum.

10. — ID., *Exponi Nobis*, 5 iun. 1546 (p. 12).
Facultas admittendi Coadiutores Spirituales et Temporales.

11. — ID., *Licet debitum*, 18 oct. 1548 (p. 13).
Plurima privilegia ad Societatis regimen et ministeria pertinentia.

12. — IULIUS III, *Exposcit debitum*, 21 iul. 1550 (p. 22).
Approbatur secunda Formula Instituti (n. 47).

B. *Posteriores confirmationes antiquae Societatis*

13. — GREGORIUS XIII, *Quanto fructuosius*, 1 febr. 1583 (p. 87) et *Ascendente Domino*, 25 maii 1584 (p. 90).

Utraque Bulla confirmat Institutum in genere et certa capita in specie contra quasdam impugnationes externorum in Hispania.

14. — GREGORIUS XIV, *Ecclesiae catholicae*, 28 iun. 1591 (p. 118).

Confirmat Institutum in genere et certa capita in specie contra quosdam de Societate, in Hispania praesertim, qui multa innovare volebant et patronos sibi extra Societatem invenerant.

15. — PAULUS V, *Quantum Religio*, 4 sept. 1606 (p. 131).
Confirmat Institutum in genere et in specie tria Decreta C. G. V, lata adversus perturbatores Societatis.

16. — CLEMENS XIII, *Apostolicum pascendi*, 7 ian. 1765 (p. 309).

Confirmat Institutum in genere et Societatis publicam defensionem suscipit adversus inimicos eam undique impugnantes.

(1) In toto hoc articulo, nn. 8-38, recitatur ad editionem Instituti Florentinam, et quidem ad tomum I, nisi contrarium notetur.

C. *Suppressio et restitutio Societatis eiusque posteriores confirmationes*

17. — CLEMENS XIV, *Dominus ac Redemptor*, 21 iul. 1773 (p. 313).

Suppressio Societatis.

18. — PIUS VII, *Catholicae fidei*, 7 mart. 1801 (p. 332).

Restitutio Societatis in Russia.

19. — ID., *Per alias*, 30 iul. 1804 (p. 335).

Restitutio Societatis in utraque Sicilia.

20. — ID., *Sollicitudo omnium Ecclesiarum*, 7 aug. 1814 (p. 337).

Restitutio Societatis in universo orbe.

21. — LEO XII, *Plura inter*, 11 iul. 1826 (p. 350).

Non pauca privilegia, antiquae Societati concessa, confirmat, et nova addit; alia in perpetuum, alia vero singulis vicenniis renovanda; quae postremo renovata sunt a Pio XI, 1926 (A. R. 1926 p. 442).

22. — LEO XIII, *Dolemus inter alia*, 13 iul. 1886 (p. 452).

Instituti et privilegiorum nova confirmatio.

D. *Peculiaria quaedam maioris momenti capita*

23. — S. PIUS V, *Dum indefessae*, 7 iul. 1571 (p. 46).

Societas declaratur « Ordo ex Instituto mendicans ».

24. — INNOCENTIUS X, *Prospero felicique statui*, 1 ian. 1646 (p. 177).

Praescribitur Congregatio Generalis novennalis et triennale Superiorum regimen.

In cuius Constitutionis observatione pluries dispensatum est a posterioribus Summis Pontificibus; eam vero abrogarunt:

a) ALEXANDER VII, *Debitum pastoralis officii*, 1 ian. 1663 (p. 186), quantum ad triennale regimen Superiorum.

b) BENEDICTUS XIV, *Devotam maiori*, 17 dec. 1746 (p. 262), quantum ad Congregationem Generalem novennalem.

25. — GREGORIUS XIII, *Ex Sedis Apostolicae*, 28 febr. 1573 (p. 54).

Haec duo confirmantur: Societas non tenetur ad chorum; Scholastici ad ordines maiores promoveri possunt post prima vota.

26. — ID., *Decet Romanum Pontificem*, 3 maii 1575 (p. 56).

Privilegia, Societati concessa, conceduntur Praeposito Generali, cuius est horum usum communicare.

E. De quibusdam Societatis ministeriis

I. *Exercitia Spiritualia*

27. — PAULUS III, *Pastoralis officii*, 31 iul. 1548 (t. III p. 443).

Approbantur Exercitia Spiritualia.

28. — PIUS XI, *Summorum Pontificum*, 25 iul. 1922 (A. R. 1922 p. 404).

S. Ignatius Caelestis Exercitiorum Spiritualium Patronus declaratur.

II. *Congregationes Marianae*

29. — GREGORIUS XIII, *Omnipotentis Dei*, 5 dec. 1584 (p. 103).

Erigitur Primaria Congregatio Mariana in ecclesia Collegii Romani et conceditur Praeposito Generali facultas alias Congregationes in Collegiis Societatis (i. e. unicam in singulis) erigendi et aggregandi.

30. — SIXTUS V, *Superna dispositione*, 5 ian. 1587 (p. 108).

Extenditur praecedens facultas ad plures Congregationes in singulis ecclesiis, Domibus et Collegiis Societatis erigendas.

31. — BENEDICTUS XIV, *Gloriosae Dominae* (« Bulla aurea »), 27 sept. 1748 (p. 283).

Confirmantur et ampliuntur praecedentes concessionες.

32. — ID., *Quo tibi*, 8 sept. 1751 (p. 297).

Extenduntur facultates praecedentes ad quascumque Congregationes virorum et mulierum sub cura Societatis.

33. — LEO XII, Rescriptum 7 mart. 1825 (p. 349).

Conceditur facultas aggregandi Congregationes quae non sint sub cura Societatis.

III. *Congregationes Bonae Mortis*

34. — BENEDICTUS XIII, *Redemptoris Nostri*, 23 sept. 1729 (p. 238).

Erigitur in ecclesia Domus Professae Romanae Primaria Congregatio Bonae Mortis et Praeposito Generali conceditur facultas erigendi et aggregandi Congregationes in Domibus nostris.

35. — PIUS VII, Rescriptum 6 febr. 1821 (p. 344).

Confirmatur facultas praecedens.

36. — LEO XII, Rescriptum 29 ian. 1827 (p. 355).

Extenditur facultas etiam ad Congregationes extra domos nostras.

IV. *Apostolatus Orationis*

37. — Sub LEONE XIII, Rescriptum S. Congregationis Episc. et Regul., 17 iul. 1896.

Approbantur Statuta Apostolatus Orationis.

F. *Summaria Indulgentiarum*

38. — LEO XIII, *Expositum Nobis*, 12 ian. 1886 (p. 439).

Approbatur novum *Summarium indulgentiarum et privilegiorum Societati Iesu concessorum*.

39. — PIUS X, Rescriptum 21 iul. 1910 (A. R. 1910 p. 11).

Approbatur novum *Summarium indulgentiarum et privilegiorum Congregationibus Marianis concessorum*.

40. — Sub EODEM, Rescriptum S. C. S. Officii (Sect. de Indulg.) 20 mart. 1911 (A. R. 1911 p. 17).

Approbatur novum *Summarium indulgentiarum et privilegiorum Congregationibus Bonae Mortis concessorum*.

ART. III. — **Compendium privilegiorum**

41. — I. *Compendium facultatum et gratiarum Societatis Iesu*, Venetiis, 1577.

Experimenti causa a P. Mercuriano ad Provincias missum.

42. — II. *Compendium privilegiorum et gratiarum Societatis Iesu*, Romae, 1583.

Editio definitiva, data a P. Aquaviva, pluries deinde typis recusa.

43. — III. *Compendium privilegiorum* in editione Romana et Florentina Instituti (cfr. nn. 6 et 7), 1892; unica editio data in renata Societate (1).

44. — *Breve Compendium facultatum et gratiarum Societatis Iesu*, Romae, 1591.

Excerptum ex n. 42; pluries deinde denuo editum.

Compendium Indicium, in quo continentur facultates et aliae gratiae a Sede Apostolica Societati Iesu in partibus India-

(1) Haec nova editio confecta est a P. IANUARIO BUCCERONI, et recognita a PP. Sebastiano Sanguinetti, et Fr. Xav. Wernz. In primo schemate huius textus, ad Provincias, examinis causa, misso, 1889, haec editio Compendii dicitur undecima.

rum concessae, earumque usus praescribitur, Romae, 1580; pluries deinde denuo editum.

ART. IV. — **Formula Instituti**
seu " Regula " fundamentalis Societatis (1)

45. — I. Ex deliberationibus S. Ignatii eiusque primorum sociorum, Romae habitis a media quadragesima ad 24 iunii 1539 (2), confectum est primum schema Formulae, quod Paulo III oblatum, ab eo approbatum est 3 septembris, vivae vocis oraculo. Textus legitur apud TACCHI VENTURI (n. 191) t. I p. 555.

46. — II. Formula illa, paucis mutatis, approbationem definitivam nacta est et inserta in Bullam PAULI III: *Regimini militantis*, 27 sept. 1540 (cfr. n. 8); dici solet: *Formula prima Instituti*.

47. — III. A IULIO III approbata est nova Formula, « qua Societatis Institutum exactius et distinctius quam antea, edocente experientia et usu rerum, expressum tamen eodem spiritu, comprehenditur »; et inserta est Bullae: *Exposcit debitum*, 21 iul. 1550 (cfr. n. 12); dici solet: *Formula secunda Instituti* (3).

ART. V. — **Constitutiones (4)**

A. *Quaedam de genesi Constitutionum*

48. — Constitutiones esse conscribendas iam in prima Formula Instituti affirmatur.

4 martii 1540, statuerunt primi Patres standum esse iudicio plurium Patrum ex iis qui degunt in Italia circa Constitutiones faciendas (5).

(1) Haec vox « Regula » adhibetur in ipsa Formula § 2 (Reiicimus, quem ad modum fit in Epitome, ad divisionem in paragraphos, quae habetur in editione manuali Constitutionum data Romae, 1908).

(2) Acta harum deliberationum habentur, saltem ex parte, apud DE LA TORRE, *Constitutiones*, etc. (cfr. n. 52) pp. 197-301.

(3) Formula quae legitur in Bulla *Iniunctum Nobis* Pauli III (cfr. n. 9), non est nova Formula, sed reassumptum primae Formulae.

(4) « Constitutionum » nomine hic intelliguntur non tantum textus ipse Constitutionum, sed etiam « Examen » et utriusque libri « Declarationes ».

(5) DE LA TORRE, *Constitutiones*, etc. (n. 52) p. 302.

4 martii 1541, cura parandi Constitutiones commissa est S. Ignatio et P. Codure (qui 29 augusti eiusdem anni defunctus est) (1).

Anno 1547 « Constitutiones incipit serio componere Pater Ignatius », ut scribit P. Nadal (2).

Exeunte 1550, post approbatam secundam Formulam Instituti, et ineunte 1551, exhibet S. Ignatius primam redactionem Constitutionum Professis qui convenire potuerunt (3).

Anno 1552 Constitutiones promulgari coeperunt (4).

Anno 1558 C. G. I. d. 15 Constitutiones a S. Ignatio conscriptas « firmas et ratas habendas esse » declaravit.

B. *Textus hispanicus Constitutionum*

49. — I. Textus, primis Professis recognoscendus exhibitus, 1550 et 1551; editus a P. de la Torre in opere citando n. 52 pp. 365 sq. (5).

50. — II. Textus, quo utebatur S. Ignatius, compluribus in locis ab eo usque ad mortem correctus, ideoque dictus « autographum »; phototypice editum Romae, 1908: *Constitutiones de la Compania de Jesus y sus Declaraciones*.

51. — III. Textus ex praecedenti descriptus, additis in margine additionibus et emendationibus, inductis a C. G. I d. 78; eidem textui allatae sunt quaedam correctiones a C. G. IV, ut constat ex Actis.

52. — IV. Approbatus est a C. G. V d. 61 textus ex praecedenti descriptus, insertis ipsi textui omnibus correctionibus; typis editus est una cum versione « Vulgata »: *Constitutiones Societatis Jesu latinae et hispanicae, cum earum Declarationibus*, Romae, 1606. Quod opus denuo editum est a P. DE LA TORRE, Matriti, 1892.

C. *Versiones latinae Constitutionum*

53. — I. Versio confecta a P. Polanco, approbata a C. G. I d. 79; edita Romae, 1558-1559.

(1) Ib. p. 303.

(2) *Epistolae* (cfr. infra n. 174) t. II p. 2.

(3) POLANCO, *Chronicon* (cfr. infra n. 172) t. II pp. 10 n. 15 et 160 n. 3.

(4) Ib. p. 553 n. 336.

(5) Exstat praeterea alius textus, antiquior, hucusque ineditus, qui in lucem dabitur in editione critica Constitutionum, de qua n. 165, c.

54. — II. Versio praecedens, recognita ex mandato C. G. II d. 52 « ad veritatem textus hispanici »; edita Romae, 1570.

55. — III. C. G. III d. 34 statuit ut praecedens versio « deinceps haberetur pro communi et Vulgata, saltem donec futura Congregatio aliud statuatur »; denuo edita est 1577; quae editio a praecedenti solum in quibusdam secundariis differt.

56. — IV. Praecedentem editionem in quibusdam correxit C. G. IV voluitque ut « pro Vulgata » haberetur (d. 50). Typis data est 1583, Romae: *Constitutiones Societatis Jesu cum earum Declarationibus*. Anno 1606 edita est haec versio cum textu hispanico, et denuo 1892 (Cfr. n. 52) (1).

D. Ordo Constitutionum

57. — I. *Examen* duplici constat parte (cfr. c. 2 E): prior, quae nomen toti libro indidit, ea habet quae omnibus proponenda sunt: *Primum ac Generale Examen* (cc. 1-4); — posterior, habet peculiariora examina, diversis classibus accommodata (cc. 5-8).

II. — *Constitutiones agunt:*

1° De *membris* Societatis *singillatim* consideratis:

a) De eorum admissione (P. I).

b) De dimissione ineptorum (P. II).

c) De aptorum institutione in spiritu et conservatione in sanitate (P. III); — de eorundem institutione in studiis et aliis mediis iuvandi proximum (P. IV);

d) De eorum qui ita instituti fuerint: admissione in cor-

(1) Post C. G. IV, nulla iam mutatio inducta est in versionem latinam Constitutionum. Editioni Romanae Instituti, de qua n. 6, addidit P. BOERO; *Animadversiones in aliquot Constitutionum et Declarationum loca, quae ad veritatem authographi revocanda videntur*. — C. G. XXIII d. 27 commendavit P. Generali ut « Vulgatam versionem ad exemplar hispanicum recenseri iuberet, ita tamen ut nihil privata auctoritate ederetur ». — Ea de causa, data est a P. de la Torre editio n. 52 memorata, in qua discrimina omnia inter latinum et hispanicum textum in annotationibus recensentur. — C. G. XXIV constituit Commissionem « De Vulgata versione ad fidem authographi castiganda », quae confecit *Elenchum locorum quae in latina Constitutionum versione emendanda videntur*. Elenchus ille cum Provinciis communicatus est ut in proxima Congregatione iudicium ferri posset. Verum posterioribus Congregationibus defuit tempus id exsequendi. Correctiones illae reperiuntur in imis paginis editionis manualis Constitutionum datae Romae, 1908.

pus Societatis (P. V); — obligationibus (P. VI); — applicatione ad ministeria (P. VII).

2° De *membris in mutuis suis relationibus* consideratis.

a) De unione membrorum inter se et cum capite (P. VIII c. 1).

b) De unione personali in Congregationibus (P. VIII cc. 2-7).

3° De *capite* Societatis et de gubernatione quae inde ad totum corpus descendit (P. IX).

4° De toto *corpore* Societatis: quomodo eius conservationi et incremento providendum sit (P. X).

ART. VI. — **Exercitia Spiritualia**

A. *Textus hispanicus*

58. — Textus hispanicus, a S. Ignatio adhibitus, ab eoque in quibusdam correctus, ideoque dictus « autographum », phototypice editus est Matriti 1908.

Typis excusus est primum Romae 1615, et saepe deinde.

B. *Versiones latinae*

59. — S. Ignatius duas versiones Exercitiorum proposuit approbationi S. Sedis:

I. Versionem litteralem, quae dicta est « Antiqua »; cuius exstat exemplar manuscriptum, correctum manu auctoris.

II. Versionem minus litteralem, elegantiores, confectam a P. ANDREA FRUSIO (DES FREUX), quae dicta est « Vulgata ».

Quamquam utraque versio aequè approbata est a Censoribus per Paulum III designatis, secunda sola typis edita est; Romae, 1548.

In C. G. V constituta est peculiaris Deputatio ad conferendam Vulgatam cum textu hispanico, et secundum iudicium huius Deputationis correcti sunt quidam loci, qui « subobscuri videbantur » (1).

60. — III. Nova versio, magis litteralis quam Vulgata, data est a P. IOANNE ROTHAN, Romae, 1835 et pluries deinde.

61. — Quattuor hi textus (nn. 58-60) reperiuntur in editione historico-critica Exercitiorum, data Matriti, 1919, in Collectione: *Monumenta historica Societatis Iesu* (Cfr. n. 165, b).

(1) Cfr. Monitum praemissum editioni Romanae 1596, in plerisque etiam editionibus posterioribus relatum.

Prodiit Romae, 1928, in eadem collectione, parva editio Exercitiorum, exhibens textum hispanicum et versionem P. Root-haan (in paucis locis correctam).

ART. VII. — **Congregationum Generalium
Acta, Decreta, Canones** (1)

62. — *Acta* Congregationum intelliguntur: relatio manus-cripta, a Secretario Congregationis confecta, ab eaque approbata, et proinde authentica, eorum omnium quae gesta sunt in Congregatione.

Acta manuscripta CC. GG. I ad VII dividuntur in « De-creta » (quorum alia sunt dispositiva, alia historica tantum, alia mixta ex utrisque), indicatis etiam, inde a C. G. II, « actio-nibus » seu « sessionibus » in quibus res sunt tractatae.

Acta vero CC. GG. VIII et sequentium non iam dividuntur in « Decreta », sed in solum in « actiones » vel « sessiones ».

63. — *Decreta impressa* non omnia referunt quae habentur in Actis, sed solum res praecipuas; et, si agatur de CC. GG. I ad VII, eas referunt ad verbum, cum Acta ipsa sint valde com-pendiosa; si vero agatur de Congregationibus posterioribus, ea referunt abbreviata (2).

64. — *Canones* referunt sola Decreta dispositiva et ea tantum quae normam aliquam generalem efferant (C. G. II d. 53 mss.), id-que multo brevius, omissis plerumque parte expositiva et motivis.

65. — Ex mente priorum Congregationum, soli Canones cum Societate communicandi erant et de facto soli communi-cati sunt (3); postea C. G. VI voluit ut etiam Decreta commu-

(1) « Decreta Congregationum Generalium » dicuntur in Constitutioni-bus « Ordinationes in Congregatione constitutae » (P. VIII c. 7 C).

(2) Editioni Romanae Instituti, de qua n. 6, inserta sunt *Decreta Con-gregationum Polocensium*, i. e. quinque illarum Congregationum, quae habitae sunt in Collegio Polock Albae Russiae, postquam suppressa erat Societas, necdum in universo orbe restituta, ad eligendum Vicarium perpetuum vel, postea, Praepositum Generalem. In fine C. G. XXIII P. Anderledy, ad cautelam, petivit « ut haberetur probata Appendix eidem (i. e. Romanae) editioni addita Congregationum Polocensium » (d. 43). Haec tamen appro-batio non eam videtur habuisse vim ut Decretis illis tribueretur auctoritas Decretorum universae Societatis.

(3) Attamen edita sunt a. 1568 Decreta CC. GG. I et II, una cum Ca-nonibus C. G. II, forte quia huic Congregationi defuit tempus excerpendi Canones ex Decretis Congregationis I, quemadmodum id statuerat Decreto suo 46.

nicarentur (1) atque ita factum est ut singularum Congregationum ederentur et Decreta et Canones. At C. G. XII (act. 43) voluit ut deinceps Canones non iam conficerentur.

Canones ex Decretis suis decerpserunt ipsae CC. GG. II, VII, VIII, IX, X; ceterae Congregationes Praeposito Generali hanc curam commiserunt.

66. — C. G. XXVII Decreta omnia, a praecedentibus Congregationibus lata, recognovit, et, ubi opus erat, correxit vel complevit, eaque in unum corpus collegit, cui esset valor exclusivus: *Collectio Decretorum Congregationum Generalium a Congregatione Generali XXVII approbata* (A. R. t. IV pp. 25-138) (2).

ART. VIII. — **Formulae Congregationum**

67. — Omnes quattuor Formulae Congregationum definitivum in modum confectae sunt a C. G. IV, sed iam antea aliquo modo adumbratae erant, ut explicatur nn. 68-70.

68. — I. *Formula Congregationis Generalis*, in quantum agit de electione Praepositi Generalis, desumitur praesertim ex Decretis latis a C. G. I ante electionem (dd. 2-20) et ad praesentem electionem solum valituris. Haec autem Decreta confecta erant: primum ex ipsarum Constitutionum praescriptis (P. VIII cc. 2-6); deinde ex duodecim « Canonibus », quos P. Laynez, Vicarius Generalis, Patribus ad Congregationem venientibus

(1) C. G. VI d. 27 n. 3; cfr. C. G. VII d. 6.

(2) Similis Collectio Decretorum iam expostulata erat in C. G. VIII (d. 14); haec vero retinendam et continuandam censuit antiquam collectionem, addita tamen indicatione aliorum Decretorum eadem de re latorum. In praesenti, et postulato Congregationi Octavae oblato, et ipsius Congregationis voto satisfactum est, cum duplex habeatur Collectio: altera, secundum ordinem chronologicum, in qua omnia referuntur historice; altera, secundum ordinem logicum, intuitu obligationis et praxis confecta.

In praesenti iure, *Catalogus censurarum et praeceptorum* non iam est, ut olim, pars quaedam distincta Instituti, sed suo loco offertur in *Collectione Decretorum* (Appendix Quarta). Hic Catalogus confectus est a P. Vitelleschi, multis Provinciis id petentibus, « quo facilius et promptior esset illorum cognitio », et manuscriptus missus ad Provincias, exeunte a. 1620. A C. G. VIII recognitus, huius mandato typis editus est (Romae, 1646). Pluries deinde recognitus est, v. gr. in C. G. IX d. 24; C. G. XVII act. 26; C. G. XVIII d. 11 n. 2, tandem a C. G. XXVII in ipsa Decretorum omnium recognitione.

observanda proposuit, donec ipsa Congregatio quid statueret (1); tandem ex quaestionibus quadraginta de interpretatione Constitutionum, quas P. Polanco, Secretarius Societatis, Congregationi proposuit (2).

Haec Decreta Congregationis Generalis I confirmata sunt, paucis mutatis, a C. G. II dd. 4-27 ante electionem, idque iterum solum ad praesentem electionem; similiter C. G. III eisdem usa est, sed ea deinde in unum corpus colligenda decrevit, in posterum valitura; atque ita confecta est « *Formula eligendi Praepositum Generalem* (dd. 4, 33). Haec postea a C. G. IV recognita, et aucta primum *Formula ad eligendos Assistentes et Admonitorem* (d. 48), deinde *Methodo servanda post electionem Praepositi Generalis in Congregatione Generali* (d. 44), tandem approbata est ceu *Formula Congregationis Generalis* (d. 50).

69. — II. *Formula Congregationis Provincialis* confecta est a S. Fr. Borgia, ab eoque edita ad calcem libelli Regularum, (a. 1567), Romae excusi (3); deinde recognita est, primum a C. G. III d. 33 (4); deinde a C. G. IV d. 48, quae tamen in Formulam distinctam transtulit omnia quae pertinebant ad officium Procuratorum; atque haec dicta est *Formula Congregationis Procuratorum* (d. 43).

70. — III. Quae legebantur in Constitutionibus, P. VIII c. 4 A, de eligendo Vicario Generali temporario, in obitu Generalis, inserta sunt fere ad verbum in *Officium Vicarii Generalis*, approbatum a C. G. II d. 31 (5); deinde, aliquantulum evoluta, in idem Officium, approbatum a C. G. III d. 33 (6); tandem, notabiliter aucta, facta sunt *Formula ad eligendum Vicarium Temporarium*, a C. G. IV approbata d. 43.

71. — Formulae Congregationum, a C. G. IV approbatae, a posterioribus Congregationibus saepe auctae sunt et aliquando

(1) Hi canones, hucusque inediti, leguntur initio Actorum manusciporum Congregationis Generalis I; referuntur, mutatis verbis et ordine, fideliter tamen quod ad res ipsas, apud SACCHINI, *Historia Societatis* P. II l. 2 n. 16.

(2) Textus hic, hucusque ineditus, legitur ad calcem codicis in quo habetur versio latina Constitutionum, a P. Polanco confecta, de qua n. 53.

(3) De quo cfr. nota 5 ad n. 73.

(4) Legitur in editione Instituti Florentina T. II p. 237.

(5) Ibid. p. 213, regula ultima.

(6) Ibid. p. 242, regula prima.

correctae (1). Tres praesertim Congregationes in antiqua Societate recognoscendis Formulis operam navarunt :

a) C. G. VI, ad sola negotia coacta, cuius Deputatio ad Formulas recognoscendas, multa additamenta proposuit, a Congregatione approbata : dd. 11, 12, 13, 19, 22-27, 35.

b) In C. G. XI propositus est a P. Oliva textus Formularum, recognitus a P. Nathanaele Southwell, Secretario Societatis, cui inserebantur Decreta Congregationum Generalium superiorum et Responsa Generalium (act. 8); verum, deficiente tempore, res dilata est ad sequentem Congregationem, quae has aliasque additiones approbavit (d. 57) (2).

c) C. G. XVIII nonnullas additiones vel correctiones approbavit, quae, intuitu secundae editionis Pragensis (n. 4), paratae erant sub P. Visconti (act. 11; dd. 11-14).

72. — A tempore Congregationis XVIII nulla iam mutatio inducta est in textum Formularum usque ad recognitionem a C. G. XXVII institutam. Formulae autem, ab hac Congregatione recognitae, leguntur in *Statutis Congregationis Generalis XXVII* (A. R. t. IV pp. 139-227).

ART. IX. — Regulae

A. Quaedam generaliora de genesi Regularum (3)

73. — De Regulis conficiendis agunt passim Constitutiones : v. gr. in Prooemio; P. IV c. 7 C et c. 10 n. 6; P. VII c. 4 n. 12; P. IX c. 6 I.

(1) Formulae Congregationum non referuntur in editionibus Instituti, quales approbatae sunt a C. G. IV, sed quales a posterioribus Congregationibus correctae vel completae sunt.

(2) Attamen P. Oliva, secundum facultatem sibi a Congregatione factam, correctiones, in Formulam Congregationis Provincialis inducendas, communicavit cum Provinciis ut in praxi servarentur usque ad proximam Congregationem Generalem (Epist. 21 iun. 1664).

(3) « Regularum » nomine intelligi solent : tam complexus seu series praescriptorum (sive omnibus communium, sive certi gradus, classis, officii, propriorum), quam singula praescripta quae hanc seriem constituunt. Hic « Regulae » intelliguntur in primo sensu; in secundo sensu adhibetur vox « articulus ». — Primis Societatis temporibus Regulae alicuius officii dicebantur saepe « Officium », v. gr.: *Officium Provincialis, Rectoris...*; qui modus dicendi de solo Vicario Generali servatus est. — In citandis Regulis impressis, sola editio prima memoratur.

Ex Regulis 50, quae reperiuntur in Collectione Instituti (1), maxima pars, i. e. 40, iam annis 1581, 1582, (i. e. tempore C. G. IV, cui praefuit P. Aquaviva, vel anno sequente, curante eodem Patre) formam suam definitivam nactae erant; quae Regulae omnes, hic, brevitatis causa, dicuntur « antiquiores ».

Ex reliquis Regulis, quas « recentiores » dicimus:

a) Duae datae sunt a P. AQUAVIVA (infra nn. 81, 82).

b) Duae a P. VITELLESCHI (infra n. 88).

c) Una a C. G. XII (infra n. 89).

d) Quattuor a P. GONZALEZ (infra nn. 92, 93, 96, 99). Has Regulas confecerat P. DE NOYELLE, ex mandato C. G. XII d. 56 n. 2, sed morte prohibitus, eas ipse edere nequivit. Promulgatae sunt litteris P. Gonzalez 21 febr. 1693.

Porro, in conficiendis et edendis Regulis « antiquioribus, haec quasi stadia distingui possunt (exceptis tamen tribus Regulis ab ipsa Congregatione Generali confectis: i. e. Vicarii Generalis, Assistentium, Admonitoris):

a) Regulae pleraeque a P. NADAL videntur confectae, non paucae ipso S. Ignatii tempore (2); sed diu remanserunt manuscriptae. Hic autem solum agimus de Regulis typis datis, et hoc sensu semper intelligendum est vocabulum « edere », nisi contrarium constet.

b) P. LAYNEZ paucas quasdam Regulas typis edidit, i. e.: *Summarium Constitutionum* (cui tamen aliud nomen inscribatur, ut dicitur n. 74); *Regulas Communes*, utrasque Romae, 1560; *Regulas Rectoris, Sacerdotum, Praefecti ecclesiae, Aeditui*, ibidem, 1561 (3).

(1) Regulis hic annumeramus *Instructionem ad reddendam rationem conscientiae*, non vero *Epistolam de Obedientia*.

(2) In *Instructionibus* P. NADAL, (de quibus n. 174) iam multa habentur quae postea in Regulas transierunt.

(3) Regulae duae, a. 1560 editae, unicum efformant libellum cum paginarum numeratione continua; reliquae vero Regulae, a. 1561 editae, separatis fasciculis datae sunt, sine numeratione paginarum communi, immo aliquando sine ulla numeratione; quare de unico « libello » Regularum P. LAYNEZ improprio solum sensu loqui licet. Certum est eundem Patrem non paucas alias Regulas cum Societate communicasse, quae tamen non videntur typis excusae fuisse. In exemplari, quod conservatur in Domo probationis Manresanae, desunt Regulae Rectoris, adsunt vero in exemplari quod asservatur in Domo Romana « Civiltà Cattolica ».

Hae editiones non commemorantur apud P. SOMMERVOGEL, neque in Historia P. ASTRAIN (T. II l. 3 c. 2).

c) S. FR. BORGIAE Regulas iam impressas et reliquas manuscriptas, ex mandato C. G. II d. 57, contraxit (erant enim valde amplae) ediditque Romae, 1567. Addidit autem Regulis Patris Laynez 18 novas (1).

d) P. MERCURIANUS novum edidit libellum Regularum Romae, 1580. Regulas iam editas recognovit, aliquando auxit, et 14 novas addidit.

e) P. AQUAVIVA et ipse novum edidit libellum Regularum, Romae, 1582, qui a praecedenti solum in quibusdam secundariis differt. Addidit tamen Instructionem de qua infra n. 83.

Ultima editio completa Regularum data est Bruxellis, 1910, adiectis quibusdam annotationibus, et praemissa Introductione de Regularum Societatis origine et obligatione.

C. G. XXVI d. 11 statuit Regulas, sicut reliquum Institutum, Constitutionibus posterius, esse recognoscendas.

C. G. XXVII auctoritate sua approbavit *Summarium Constitutionum, Regulas Communes, modestiae, Vicarii Generalis, Assistentium, Admonitoris* (dd. 9, 10); reliquas Praeposito Generali recognoscendas reliquit.

B. Elenchus Regularum cum brevi notitia de singulis

I. Regulae generales

74. — *Summarium Constitutionum.* Textus antiquior iam tempore S. Ignatii confectus est et cum Societate communicatus (2). Typis editus est a P. LAYNEZ 1560, et, ut volebat C. G. II d. 57, conservatus est in editione Regularum a S. FRANCISCO BORGIA data. Inscribebatur autem: *Quaedam ex Constitutionibus excerpta quae ab omnibus observari debent*; et in CC. GG. II d. 57 et III d. 27 dicitur: *Regulae generales quae incipiunt: « Summa Sapientia »* (3).

(1) Hunc libellum citamus secundum reproductionem photographicam exemplaris quod habetur in Bibliotheca S. Isidori, Matriti: praeter quod nullum aliud se invenisse affirmat P. ASTRIN (ib. n. 8). Exemplum Regularum illarum antiquarum, ampliorum [quam hodiernae, sint *Regulae Secretarii Societatis*; nam tempore S. Fr. Borgiae non sunt contractae.

(2) Cfr. NADAL, *Epistolae*, T. I p. 317 n. 6, 19 iul. 1555. Textus antiquior legitur in opere, de quo infra n. 145, et in omnibus editionibus Regularum, anno 1580 antiquioribus.

(3) In textu antiquiore, Regula prima *Summarii*, quae nunc incipit his verbis « Quamvis Summa Sapientia... », dividebatur in tres Regulas breviores, quarum prima incipiebat: « Summa Sapientia... ».

P. MERCURIANUS, ex mandato C. G. III d. 27, illum textum recognovit et recognitum denuo edidit, adhibito iam titulo: *Summarium earum Constitutionum quae ad spiritualem Nostrorum institutionem pertinent et ab omnibus observandae sunt*. Novam editionem dedit P. AQUAVIVA, solum in secundariis quibusdam mutatam.

Textus antiquior desumebatur unice ex *Examine et Constitutionum* Prooemio et Parte III; recentior vero, etiam ex Partibus IV, V, VI, X. Prior praescripta Constitutionum non semper referebat ad verbum, sed cum aliqua libertate, et longiora enuntiata in plura breviora dividebat; posterior strictius adhaeret verbis et enuntiatis Constitutionum. Quare prior, qui constat articulis 61, revera brevior est posteriore, qui solum 52 articulos habet (1).

C. G. XXVII *Summarium* recognovit et auctoritate sua approbavit; RR. 5, 6, 7. 43 aliquatenus mutavit et novam addidit de officiis morientium (ex P. VI c. 4 n. 1).

75. — *Regulae Communes*, editae a P. LAYNEZ, maximam partem ex Regulis tempore S. Ignatii vigentibus (2), constant articulis 65; textus S. FR. BORGIAE, articulis 40; P. MERCURIANI, 47; P. AQUAVIVAE, 49; C. G. XXVII, 47 (suppressis antiquis RR. 12, 14).

76. — *Regulae modestiae*, confectae a S. IGNATIO et huius mandato promulgatae Romae in Domo Professa a. 1554 (3), insertae sunt libello Regularum P. MERCURIANI: *Regulae aliquot quae a Nostris in conversatione et praecipue in incessu servari debent* (4). A C. G. XXVII annumeratae sunt Regulis auctoritate Congregationis editis (d. 10).

77. — *Regulae sacerdotum*, primum editae a P. LAYNEZ (art. 34); contractae a S. FR. BORGIA (art. 24); recognitae a PP. MERCURIANO et AQUAVIVA (art. 28).

78. — *Regulae Concionatorum*, primum editae a P. MERCURIANO.

79. — *Regulae Missionum*, primum editae a P. MERCURIANO.

(1) *Summarium* P. MERCURIANI constabat articulis 53; *Summarium* vero P. AQUAVIVAE, articulis 52, quia in priore duobus distinctis articulis afferebatur Regula quae nunc est 8.

(2) Legi possunt italice in Appendice operis P. DE LA TORRE, *Constitutiones latinae et hispanicae*, (de quo n. 52) p. 341.

(3) *Monumenta de S. Ignatio* T. I p. 366. RIBADENEIRA, *Vida de S. Ignacio* l. 5 c. 1.

(4) Attamen in indice illius editionis dicuntur *Regulae modestiae*.

80. — *Regulae Peregrinorum*, primum editae a S. FR. BORGIA (art. 7): recognitae et auctae a P. MERCURIANO (art. 12).

81. — *Regulae Scholasticorum Societatis*. Huiusmodi Regulas exstare iam supponit C. G. II d. 66; suntque fortasse Regulae illae quae afferuntur in *Monumentis Paedagogicis* (de quibus nn. 129, 179) pp. 135-140. Regulae hodiernae, multo breviores, leguntur primum in editione Turnonensi Regularum, data sub P. AQUAVIVA a. 1596. Textus qui legitur in *Ratione Studiorum*, 1599 differt solum in quibusdam secundariis.

82. — *Regulae Coadiutorum Temporalium*, confectae sub C. G. VI in Deputatione pro Coadiutoribus et deinde editae auctoritate P. Aquavivae (1).

83. — *Instructio ad reddendam conscientiae rationem*, confecta a P. AQUAVIVA ex C. G. IV d. 40. Capita de quibus ratio reddenda est, iam leguntur omnia, licet ordine diverso, ad calcem Regularum Provincialis, a P. MERCURIANO editarum; solum prooemium additum est.

84. — *Catalogus Missarum orationum*, primum editus a P. MERCURIANO. Successivis editionibus addita sunt nova praescripta.

Catalogus ille, recognitus, nunc insertus est Epitome (App. I, nn. 852-857).

85. — *Formula scribendi*, edita primum a P. MERCURIANO. P. AQUAVIVA addidit n. 12 et praescripta nn. 26-31 de litteris annuis, notabiliter amplificavit.

Formula illa, recognita, nunc inserta est Epitome (App. II, nn. 858-878).

II. *Regulae particulares*

86. — *Officium Vicarii Generalis*, conditum in C. G. II (dd. 5, 31); recognitum in C. G. III d. 33 et in C. G. IV d. 43; duo priores textus leguntur in editione Instituti Florentina t. II pp. 211 et 242; tertius textus, sed auctus Decretis posterioribus, in t. III p. 48.

Recognitum est auctoritate C. G. XXVII d. 9.

87. — *Regulas Assistentium Praeposito Generali conficiendas commiserat* C. G. III d. 33; sed eas, sicut *Regulas Admo-*

(1) *Instructiones et Ordinationes toti Societati communes* (citatae n. 114) pp. 106 sq.

nitoris Generalis, confecit C. G. IV (dd. 2, 43, 48). C. G. XXVII easdem auctoritate sua recognovit d. 9.

88. — *Regulae Secretarii Societatis*, confectae a P. POLANCO; recognitae in C. G. IV (d. 2); attamen remanserunt manuscriptae usque ad C. G. VII, quae voluit ut, una cum *Regulis Substitutorum Secretarii*, recognoscerentur et imprimerentur (dd. 30, 101).

89. — *Regulae Revisorum Generalium*. Confectae sunt a P. AQUAVIVA: *Regulae Revisorum Collegii Romani*; approbatae a C. G. VIII sess. 128; auctae (Regula 15) et approbatae a C. G. X d. 11, atque ex eius voluntate cum Provinciis communicatae. Harum recognitionem commisit C. G. XXVII Praeposito Generali (d. 9).

90. — *Regulae Procuratoris Generalis*, primum editae a S. FR. BORGIA (art. 15); paululum auctae a P. MERCURIANO (art. 19).

91. — *Regulae Provincialis* primum editae a P. MERCURIANO.

92. — *Regulae Socii Provincialis*, editae a P. GONZALEZ, 1693, ex mandato C. G. XII d. 56 n. 2.

93. — *Regulae Procuratoris Provinciae*, editae a P. GONZALEZ, 1693, ex mandato C. G. XII d. 56 n. 2.

94. — *Regulae Praepositi*, primum editae a P. MERCURIANO.

95. — *Regulae Rectoris*, primum editae a P. LAYNEZ, inscripto nomine: « *Officium Rectoris* », quod confectum erat potius ad modum Instructionis (in capita 17 divisae). Desunt illae Regulae in libello S. FR. BORGIAE, et habentur primum in libello P. MERCURIANI (art. 84).

96. — *Regulae Instructoris PP. tertiae probationis*, editae a P. GONZALEZ 1693, ex mandato C. G. XII d. 56 n. 2, — RR. 1-13 desumptae sunt ex Ord. Gen. C. G. VII, tit. III cap. III; reliquae, RR. 14-18, additae sunt.

Illae Regulae recognitae, editae sunt 1926 (A. R. 1926 p. 491).

97. — *Regulae Magistri Novitiorum* et *Regulae Examinatoris*.

In C. G. II constituta est peculiaris Deputatio « ad faciendam formam quae in domibus probationis tenenda esset » (d. 28). In libello Regularum S. FR. BORGIAE habentur *Officium Examinatoris* (art. 8) et ad huius calcem: *Quae servanda sunt in prima probatione* (art. 4).

In C. G. III « cum fuisset lectus ordo novitiatus, placuit Congregationi ut tam ordo iste quam Magistri Novitiorum Of-

ficium ad R. P. Generalem reiceretur, cum utrumque ad regulas et gubernationis rationem pertineat » (d. 31).

In libello Regularum P. MERCURIANI leguntur *Regulae Magistri Novitiorum* (art. 45); *Regulae Examinatoris* (art. 42, in quibus habentur omnia quae ad primam probationem pertinent); *Ordo domus probationis* (art. 12).

In libello P. AQUAVIVAE omnia quae pertinent ad primam probationem, ad ordinem Domus probationis, ad examina Novitiorum, inserta sunt *Regulis Magistri Novitiorum* (art. 87); *Regulis Examinatoris* vero relictæ sunt ea sola quae pertinent ad examen admissioni prævium (art. 17).

98. — *Regulae Ministri*, primum editæ a P. MERCURIANO, (art. 15).

99. — *Regulae Socii Magistri Novitiorum*, editæ a P. GONZALEZ, 1693, ex C. G. XII d. 56 n. 2.

100. — *Regulae Procuratoris Collegii et Domus probationis*, primum editæ a S. FR. BORGIA (art. 17): deinde auctæ a P. MERCURIANO (art. 24).

101. — *Regulae Procuratoris Domus professæ*, primum editæ a P. MERCURIANO.

102. — *Regulae Consultorum*, primum editæ a S. FR. BORGIA (art. 9); deinde auctæ a P. MERCURIANO (art. 16).

103. — *Regulae Admonitoris*, primum editæ a S. FR. BORGIA (art. 5); aliquatenus auctæ a PP. MERCURIANO (art. 7) et AQUAVIVA (art. 8).

104. — *Regulae Praefecti rerum spiritualium*, primum editæ a P. MERCURIANO.

105. — *Regulae Praefecti ecclesiae*, primum editæ a P. LAYNEZ (art. 33); contractæ a S. FR. BORGIA (art. 25); auctæ a P. MERCURIANO (art. 35).

106. — *Regulae Praefecti lectorum ad mensam*, primum editæ a P. MERCURIANO.

107. — *Regulae Praefecti sanitatis*, primum editæ a P. MERCURIANO.

108. — *Regulae Praefecti bibliothecæ*, primum editæ a S. FR. BORGIA (art. 7); auctæ a P. MERCURIANO (art. 12).

109. — *Regulae Subministri*, primum editæ a P. MERCURIANO.

110. — *Regulae Aeditui*, primum editæ a P. LAYNEZ (art. 50); contractæ a S. FR. BORGIA (art. 20); auctæ a P. MERCURIANO (art. 26).

111. — Reliquae Regulae officiorum FF. Coadiutorum: *Infirmarii, Ianitoris, Custodis vestium, Emptoris, Dispensatoris, Praefecti refectorii, Coqui, Excitatoris, noctu visitantis cubicula* primum editae sunt a S. FR. BORGIA; aliquantulum auctae a P. MERCURIANO; nullatenus mutatae a P. AQUAVIVA.

112. — In Regulas, supra nn. 77-111 enumeratas, paucae admodum mutationes postea inductae sunt; exceptis Officio Vicarii, de quo n. 86, et Catalogo missarum, de quo n. 84. Quaedam correctiones praescriptae sunt a CC. GG., ut VII dd. 80; 101; XVI d. 32; XXV d. 10.

Regulae Superintendentis, quae habentur in libello S. FR. BORGIAE, omissae sunt a P. MERCURIANO, cum iam ex C. G. II d. 86 hoc officium non debeat esse ordinarium in Societate et postea totaliter cessaverit (1).

C. G. XII d. 56 n. 3 voluerat ut non tantum quattuor Regulae supra indicatae (nn. 92, 93, 96, 99) conficerentur, sed etiam *Regulae Procuratoris Assistentiarum* et *Superioris Residentiarum*.

Ut P. Gonzalez, in epistola sua 2 febr. 1693 (qua novas Regulas promulgabat) id explicabat, *Regulas Procuratoris Assistentiarum* nondum edendas censebat, quia « maiori deliberationi sunt reservandae ». C. G. XVI vero voluit ut quamprimum conficerentur (d. 29) et confectas C. G. XVIII recognovit et edendas decrevit (d. 18). C. G. XXVII vero eas abrogavit, utpote quae nunc essent obsoletae (d. 9).

Quod vero ad *Regulas Superiorum Residentiarum* attinet, P. GONZALEZ iisdem litteris declarabat in iis conficiendis « varias occurrisse difficultates, gravioris examinis dignas ». C. G. XXIII, cum idem rogaretur, « Regulas pro iis conscribendas esse negavit » (d. 28).

(1) Officia *Superintendentis* et *Collateralis* minime sunt eadem: prior erat Superior Rectoris (Cfr. SAGGINI, *Historia Societatis* P. III l. 1 n. 44); posterior nullam auctoritatem habebat (Cfr. Constit. P. VIII c. 1 n. 3). Immerito aequiparantur haec duo officia in antiqua Epitome Instituti P. VII cap. 4 sect. 3 n. 205; qui error deinde transivit in indicem editionis primae Pragensis (quam paravit auctor ipse Epitomes, P. SESTI) et deinde in Indicem editionum posteriorum Instituti.

ART. X. — **Ordinationes. Instructiones**A. *Ordinationes et Instructiones antiquae
in unum corpus collectae*

113. — Post C. G. V. editae sunt Romae, 1595 :

a) *Ordinationes Praepositorum Generalium communes toti Societati, auctoritate V Congregationis Generalis recognitae et contractae.*

b) *Formulae.*

c) *Instructiones, quae ex variis V Congregationis Deputationibus editae sunt.*

Quaenam fuerit occasio, quis finis harum editionum ita explicatur in Praefatione, scripta a P. IACOBO DOMINICO, Secretario Societatis :

« Cum R. P. N. Praepositus Generalis Claudius Aquaviva Provinciales omnes praemonuisset ut ad Quintam Congregationem Generalem venientes secum ferrent catalogum Ordinationum Generalium, quas in sua Provincia quisque haberet ut in compendium, quoad fieri posset, redigerentur, id plurimi praestiterunt; cumque idipsum nonnullarum Provinciarum nomine fuisset a Generali Congregatione postulatum, Patres ad id Deputati diligentem operam huic rei navarunt, et tam istas ex variis Provinciis allatas, quam eas quae hic Romae descriptae reperiabantur, accurate examinerunt, atque in breviorum formam redegerunt, resecatis iis quae vel plenius in aliis continebantur vel iam in Regulas translatae fuerant, quales fere erant omnes priorum trium Praepositorum Generalium Ordinationes. Quae omnia cum tandem R. P. N. cum PP. Assistentibus discussisset infrascriptas Ordinationes retinendas atque toti Societati communes esse debere iudicavit... Sunt praeterea *Formulae* quaedam, inter Ordinationes Generalium antea numeratae, utpote ab iisdem statutae, quales sunt de informationibus promovendorum ad gradum Societatis, de aptis ad gubernandum, de Collegiis acceptandis, et similes, quas separatim mittendas esse et hoc loco non inserendas visum est » (Praefatio ad *Ordinationes*).

« Cum in Congregatione Generali Quinta illud imprimis PP. propositum haberent ut ea media modis omnibus investigarentur, quae ad Societatis conservationem et eius in primaevo

spiritu renovationem facere viderentur, ea ratio ad hunc finem consequendum excogitata est ut variae de diversis Societatis statibus et officiis Deputationes designarentur, in quibus ea discuterentur, quae vel malum, si quod esset, tollerent, vel bonum, quod desideraretur, promoverent... Deputati Patres... quae ipsi inter se discusserant, Generali Congregationi proponere voluerunt ut illa quae probanda viderentur pro sua auctoritate statueret. Congregatio vero totum hoc negotium ad R. P. N. Generalem remisit eique perficiendum commendavit » (Praefatio ad *Instructiones*).

114. — Similiter post C. G. VI editae sunt: *Instructiones et Ordinationes toti Societati communes, in Sexta Congregatione Generali partim ab eadem approbatae, partim ad Praepositum Generalem delatae et cum Patribus Assistentibus recognitae*, Neapoli, 1609. Haec a variis Deputationibus in hac Congregatione confecta erant, at iudicio P. Generalis relicta (1).

115. — In C. G. VII constituta est Deputatio « pro recognoscendis Ordinationibus, Formulis, Instructionibus, ac in breviorum methodum contrahendis » (act. 3). Congregatio autem probavit ea quae Deputati proponebant, ita tamen ut Ordinationes eandem vim haberent ac reliquae Ordinationes Generalium; Instructiones vero, vim tantum directivam retinerent (d. 80). Romae editae sunt:

a) *Instructiones ad Provinciales et Superiores Societatis, auctoritate Congregationis VII ut directiones tantum seorsim impressae*, 1616.

b) *Ordinationes Praepositorum Generalium toti Societati communes, auctoritate Congregationis Generalis VII contractae*, 1617.

Uterque liber habetur in editione Instituti Florentina t. III pp. 251 sq., et 341 sq. (2).

116. — Post C. G. VII nulla iam data est Collectio Ordi-

(1) Inter Ordinationes habentur *Monita Generalia quae ad religiosam Nostrorum directionem spectant et ab omnibus observanda sunt*; quae deinde inserta sunt Libro Ordinationum C. G. VII c. 4.

(2) Ex Instructionibus C. G. VII, duodecim priores desumuntur ex Instructionibus C. G. V; novem posteriores (i. e. 13-21) ex Instructionibus C. G. VI (ut videri potest in annotationibus marginalibus). Reliquae Instructiones CC. GG. V et VI, quae non sunt conservatae ut Instructiones, translatae sunt ad Ordinationes. « Formulae » vero C. G. V translatae sunt ad Ordinationes (Cap. 16-21).

nationum vel Instructionum (1), et ipsa Collectio Congregationis VII in paucis tantum mutata est.

Singulis in Domibus habendus erat liber in quem nova huiusmodi documenta, a Praepositis Generalibus missa, describerentur (Cfr. Ord. Gen. c. 8 n. 1).

Cum autem in renata Societate haec antiquae Societatis documenta ut plurimum penitus deficerent, P. ROTHAAAN edendum curavit libellum, cui titulus: *Praepositorum Generalium Selectae Epistolae et Documenta ad Superiores*, lithographice exaratum, Romae, 1846, de quo n. 135.

B. Praecipuae Ordinationes et Instructiones antiquae seorsim editae

117. — P. AQUAVIVA. *Instructio pro Superioribus ad augendum conservandumque spiritum in Societate*, seu brevius: *Instructio de spiritu ad Superiores*.

« Sex capita, quibus praecipua quaedam monita, quasi fontes spiritualis nostrae administrationis continentur, ad conservandum augendumque spiritum in Societate », ut habetur in praefatione a Secretario Societatis huic Instructioni praefixa (Inst. t. III p. 321).

Missa ad Provincias primum manuscripta; deinde, septem prope post annos, impressa, 1 ian. 1604.

118. — ID., *Directorium Exercitiorum Spiritualium S. P. N. Ignatii*.

Confectum ex antiquis Directoriis, quorum quaedam erant ipsius S. Ignatii. Impressum Romae, 1591 et examinis causa missum ad Provincias.

Examinatum in peculiari Deputatione C. G. V (dd. mss. 8, 11).

Editio definitiva Florentiae 1599 (Inst. t. III p. 503).

Omnes textus illi leguntur in editione historica-critica *Exercitiorum* de qua n. 165, b.

119. — ID., *Industriae pro Superioribus Societatis ad cu-*

(1) Congregationi Generali XI (act. 10) oblatum est « opus manuscriptum, collectanea continens Ordinationum contractarum, ex Patrum Generalium a tempore VIIae. Congregationis ad haec usque tempora ad Provincias rescriptis collectarum », verisimiliter a P. Soutwell, quem ad modum Auctarium Formularum eidem Congregationi oblatum, confectum (cfr. n. 71, b). Ad Deputationem de Instituto remissum est, sed probabiliter tempus defuit ulterius ea de re agendi in hac Congregatione, neque postea de hac Collectione iam actum est.

randos animae morbos. Cum videret P. Aquaviva « non posse unumquemque (Superiorem), quantum par esset, experientiam lucemque rerum consequi, praesertim ob crebras mutationes, quae peracto triennio fieri nunc debent (1), operae pretium et fere necessarium duxit ad peculiarem aliquam institutionem descendere, cum certum sit nullam esse artem, in qua periculosius et graviore aliorum malo peccetur, quam in hac, quae ad spiritualem curam pertinet animarum » (Praefatio a Secretario Societatis huic libro praemissa) (Inst. t. III p. 395).

Missae ad Provincias, typis excusae, 15 aprilis 1600.

120. — ID. *Elenchus eorum quae a Provincialibus praestanda sunt*.

Elenchus eorum quae a Praepositis et Rectoribus praestanda sunt.

Uterque Elenchus confectus est ex C. G. VI d. 36 n. 1: « ad faciliorem notitiam eorum quae Superiores scire convenit, ut ea mandare executioni possint... ut omnia, brevi compendio contenta, iuvent memoriam ».

Editus est ad calcem libelli: *Instructiones et Ordinationes toti Societati communes*, de quo n. 114, Neapoli 1609, pp. 84 et 92. Cfr. n. 122.

121. — P. CARAFA, *Instructio pro administratione rerum temporalium Collegiorum ac Domorum probationis S. I.*; confecta iussu C. G. VIII d. 60 n. 4, cui hoc propositum erat tanquam unum « ex remediis sublevandae Domorum et Collegiorum inopiae ». (Inst. t. III p. 388).

Confirmata in CC. GG. IX d. 41 et XIV d. 12, attamen ut « Instructio » P. Generalis.

C. Ordinationes et Instructiones renatae Societatis ante C. G. XXVII

122. — P. FORTIS, *Elenchus eorum quae a Rectoribus et Ministris praestanda sunt*, Romae, 1823. Nova editio, notabiliter mutata, *Elenchi P. AQUAVIVAE*, de quo n. 120. Nova editio, recognita, data est a P. ANDERLEDY, Florentiae, 1884.

Nova editio *Elenchi pro Provincialibus*, quam P. FORTIS

(1) Clemens VIII significavit suam voluntatem « ut Provinciales atque Rectores, exceptis qui sunt in domibus Novitiorum, non durent ultra triennium, sed vacent saltem per annum, in quo obediant sicut ceteri » (d. 64 n. 1). Quod praescriptum abrogavit Paulus V « Quantum Religio » (C. G. V. n. 15), et postea renovatum ab Innocentio X, abrogavit Alexander VII (n. 24).

prope diem mittendam asserebat in Epistola sua 27 iulii 1823 de novo *Elencho Superiorum et Ministrorum*, nunquam prodiit.

123. — P. ROTHAAAN, *Practica quaedam ad Formulam scribendi. Paradigmata informationum et Formulae variae*, lithographice exaratum (1). Pluries deinde denuo editum, nominatim a P. ANDERLEDY, Florentiae, 1884. - Cfr. n. 128, b.

124. — P. BECKX, *Ordinatio de iis quae servanda sunt in evulgandis Nostorum libris vel quibuscumque lucubrationibus*, missa ad Provincias 9 febr. 1856; completa 11 maii 1862; textus completus legitur in Inst. t. III p. 314 (2).

125. — P. MARTIN, *Ordinatio de rerum temporalium administratione*, 21 iun. 1894 (Ep. sel. p. 290).

Confecta ex mandato C. G. XXIV d. 22 ut provideretur rectae administrationi in praesenti rerum condicione.

126. — Id., *Instructio de bonorum temporalium administratione in Missionibus nostris*, 25 dec. 1895 (Ep. sel. 306).

D. Ordinationes et Instructiones post C. G. XXVII

127. — Ex praescripto C. G. XXVI d. 11, Ordinationes et Instructiones omnes recognoscendae erant. C. G. XXVII autem voluit ut « omnes Ordinationes, pro universo Societate latae et actu vigentes in Epitomen referrentur. Quae autem in Epitome non referuntur, non iam vigentes habendae sunt, iis exceptis quae ad studia pertinent » (Coll. decr. n. 8 § 1, 4°). Ex Instruc-

(1) Hic libellus editus est sine ulla indicatione sive auctoris, sive temporis. Quoniam autem in Ordinatione P. ROTHAAAN, 1833, *Praxis in susceptione graduum servanda* reicitur « ad paradigmata A. R. P. N. Ioan. Roothaan p. 26 » et haec omnino quadrant cum illa editione lithographica, constat libellum editum esse a P. Roothaan, inter 1829 et 1833.

Huius libelli adumbratio iam habetur in *Instrukione* P. VITELLESCHI *ad Provinciales. Socios Provincialium. Superiores de litteris, catalogis, informationibus et aliis rebus*, missa manuscripta ad Provincias a. 1623.

(2) Unum ex sex capitibus, a P. Anderledy in fine C. G. XXIII propositis, quae Congregatio globatim approbavit, nulla praemissa discussione, erat sequens: « Ut Ordinatio A. R. P. Petri Beckx de libris edendis, recenti editioni Instituti (i. e. Romanae) addita, aequalem habeat auctoritatem ac caeterae Generalium Ordinationes Instituto insertae ». Quod verisimiliter propositum est ad cautelam, ut omnis dubitatio tolleretur de legitima insertionem illius Ordinationis in Collectionem Instituti. Reapse tamen tali dubitationi locus non erat, siquidem hucusque Praepositi Generales libere determinaverant quaenam documenta huic Collectioni inserenda essent; et C. G. VII, approbando librum Ordinationum (de quo n. 115), diserte declaraverat nullam maiorem inde auctoritatem accedere.

tionibus vero, retinendas voluit eas quae supra nn. 117-119 re-
(Coll. decr. n. 8 § 1, 6) feruntur; ceteras permisit recognitioni
P. Generalis

128. — Praeter Ordinationes, ipsi Epitome insertas, et nominatim Ordinationes: *De rerum temporalium administratione*, nn. 544-596, et *De censura et editione librorum*, nn. 879-896, seorsim edita sunt:

a) *Instructio de dimissione Nostrorum qui sollemniter Professi non sunt*, 1 iulii 1925: de qua Epitome n. 91 (A. R. 1925 p. 315).

b) *Practica quaedam ad Formulam scribendi. Paradigmata informationum et Formulae variae*, 27 sept. 1925. Nova editio recognita libelli, de quo supra n. 123, et n. 873 Epitomes. (Cfr. A. R. 1925 p. 344).

c) *Instructio ad Patres qui tertiam probationem peragunt*, 19 mart. 1926, data una cum Regulis recognitis Instructoris (n. 96) (A. R. 1926 p. 490). Est nova editio, notabiliter recognita, tituli II Capituli III Ordinationum Generalium C. G. VII (n. 115, b).

d) *Ad mensam legenda variis anni temporibus*, 27 apr. 1926, quae est applicatio n. 172 § 4 Epitomes (A. R. 1926 p. 509).

Art. XI. — **Praecipuae Ordinationes de studiis**

129. — Ordinationes de studiis, « *Rationi studiorum* » praeviae, collectae habentur in libro: *Monumenta paedagogica S. I.*, de quibus n. 179.

130. — P. AQUAVIVA, *Ratio atque Institutio Studiorum Societatis Iesu*. In C. G. IV constituta est Deputatio « ad conficiendam Formulam Studiorum » (d. 31), sed nescitur quid exsecuta fuerit.

Quattuor distinguendi sunt textus *Rationis Studiorum*:

a) Primus, editus Romae 1580, ad Provincias missus, examinis causa.

b) Secundus, editus Romae 1591, praescriptus ad experimentum.

c) Tertius, definitivus, Romae, 1599 (1).

(1) In primo textu proponuntur potius normae de singulis materiis quam regulae de singulis officiis; in secundo vero et tertio, omnia proponuntur per modum regularum; at tertius brevior est secundo, quia non pauca, plu-

d) Quartum dedit P. ROTHMAN, Romae, 25 iulii 1832, ex commissione CC. GG. XX d. 10 et XXI d. 15; qui experimenti causa ad Provincias missus est, et de quo nunquam latum est iudicium definitivum.

C. G. XXV d. 12 censuit: « ut nova Rationis Studiorum inferiorum fieret redactio, id hac nostra aetate, in tanta legum scholasticarum et disciplinarum varietate atque inconstantia. . . non esse tentandum ». Quaedam vero praescripsit quae, confirmata a C. G. XXVII, leguntur in Epit. nn. 396, 397.

131. — P. PICCOLOMINI, *Ordinatio pro studiis superioribus*, ex Deputatione quae de illis habita est in C. G. IX, ad Provincias missa 1651 (Inst. t. III p. 235).

132. — P. BECKX, *Ordinatio pro triennali philosophiae studio*, 11 maii 1853, ex Deputatione C. G. XXII (Ep. sel. p. 233) (1).

133. — In Collectione: *Monumenta Germaniae paedagogica*, tomis 2, 5, 9, 16 totius collectionis, ediderunt PP. G. PACHTLER et B. DUHR: *Rationem Studiorum et Institutiones Scholasticas S. J. per Germaniam olim vigentes*, Berolini, 1887-1894.

In t. II (i. e. 5° Collectionis) habentur primum textus *Rationis Studiorum* 1580; deinde, textus 1599 et 1832 inter se collati.

Textus 1591 postea iam editus non est, remanentque paucissima illius exemplaria.

ART. XII. — Epistolae Praepositorum Generalium

A. Epistolae adhortatoriae

134. — Haec collectio data est primum Romae, 1615; dein in editione Instituti Antverpiensi, de qua n. 2. C. G. XIV, cum ageret de nova editione Pragae imprimenda (n. 3.), iudicio P. Generalis reliquit decernendum num etiam tum Epistolae essent inserendae (Act. 41): quae de facto non sunt insertae.

Praetermissis aliis editionibus antiquioribus memoranda est Collectio moderna: *Epistolae Praepositorum Generalium ad*

ribus Professoribus communia, collecta sunt in *Regulas communes Professoribus classium superiorum* vel in *Regulas communes Professoribus classium inferiorum*.

(1) Non paucis Provinciis vel Assistantiis dedit P. Wernz propriam Ordinationem Studiorum, congruenter ad C. XXV d. 14 n. 1.

PP. et FF. S. I. tomis quattuor: T. I. S. IGNATH, P. LAYNEZ, S. FR. BORGIAE, PP. AQUAVIVAE, VITELLESCHI, CARAFÆ; — Gandæ, 1847; Bruxellis, 1909.

T. II. PP. PICCOLOMINI, NICKEL, OLIVAE, TAMBURINI, CENTURIONE, RICCI, ROTHAAAN, (usque ad 1844); — Gandæ, 1847; Bruxellis, 1909.

T. III. PP. ROTHAAAN, BECKX; Bruxellis, 1883; 1909 (1).

T. IV. PP. ANDERLEDY, MARTIN; Index generalis analyticus et alphabeticus; — Bruxellis, 1909.

Exstant variae versiones selectarum huiusmodi Epistolarum:

a) Anglica, 1 vol. Woodstock, usque ad a. 1896.

b) Gallica, 3 vol. Lyon et Uclès, usque ad a. 1896.

c) Hispanica, 1 vol., Ona. usque ad a. 1906.

d) Italica, 6 vol., Roma, usque ad a. 1921.

B. *Epistolae ad usum Superiorum*

135. — Anno 1846 lithographice editus est a P. ROTHAAAN libellus, cui titulus: *Praepositorum Generalium selectae Epistolae et documenta ad Superiores* n. 116, in quo collectae erant nonnullae Epistolae Praepositorum Generalium antiquae Societatis (plerumque Ordinationes), et variae Instructiones.

Nova editio typis data est, utraque aucta documentis recentioribus: Vesuntione, 1877 et Romae, 1911.

ART. XIII. — **Epitome Instituti**

136. — C. G. XII d. 56 n. 1 praescripsit « ut ius Societatis in Epitomen redigatur, eiusque variae et dispersae leges ad faciliorem earundem notitiam et praxim in unum... colligantur »; quod opus P. de Noyelles conficiendum commisit P. Curtio Sesti opusque paratum edere iussit C. G. XIII (act. 11).

Prodiit, Romae, 1689: *Epitome Instituti Societatis Iesu*; deinde, 1690, tertio, 1704; quarto, Lugduni, 1847, curante P. Petro Jeanjacquot; quinto, Romae, 1882, curante P. Hugone Molza (2).

(1) In secunda editione tomi III omissae sunt nonnullae Epistolae, in Appendice collectae, quae Superioribus potissimum destinabantur, quia insertae erant tertiae editioni *Epistolarum selectarum ad usum Superiorum*, de qua n. 135.

(2) Iam a. 1660 P. VALENTINUS MANGIONI, Assistens Italiae sub P. Nickel,

137. — C. G. XXVI d. 11 n. 4 haec statuit: « Codicum recentiorum instar, numerata serie articulorum, Epitome conficiatur iuris nostri universi, quale ex legibus tum Regularium communibus, tum Societatis propriis colligitur ».

a) Primum schema huius Epitomes ad Provincias, examinis causa, missum est 16 aprilis 1922. Quomodo autem prae-paratum fuerit narratur in epistola eodem die data (A. R. 1922 p. 443).

b) Secundum schema, recognitum, ratione habita animadversionum omnium Provinciarum, propositum est examini Patrum C. G. XXVII (1923).

c) Textus definitivus missus est ad Provincias 27 iulii 1924 (A. R. 1924 p. 109).

Praeter alia multa haec notari possunt discrimina antiquam inter et novam Epitomen: prior solum ius nostrum; posterior ius etiam commune Regularium refert. — Prior recedit non raro ab ordine Constitutionum; posterior hunc ordinem, quantum potuit, servat. — Prior documenta allata potius iuxta-ponit; posterior ea in unum textum conflat. — Prior remansit opus mere privatum; posterior, in quantum agitur de Ordinationibus, est textus authenticus; in quantum agitur de Decretis, non est textus authenticus, sed hunc refert; praeterea, propter examen a tot Patribus ex universa Societate institutum, maiorem aliquam auctoritatem moralem consecuta est.

ART. XIV. — **Responsa PP. Generalium**

138. — Collectionem Responsorum Praepositorum Generalium videtur primus confecisse P. NICOLAUS LANCICIUS, ut ipse narrat in Opusculo c. 24: « Dissoluta Congregatione VII, iussus sum a 1616 a. R. P. Mutio Generali, ex Protocollis Archivii Romani excerpere omnia Responsa omnium Praepositorum Generalium et ipsius S. P. N. Ignatii usque ad annum 1615, sive ad mortem P. Claudii, cui P. Mutius immediate successit ».

simile opus confecerat, quod remansit manuscriptum, multis tamen exemplaribus descriptum: *Syntagma iuris universi Societatis Iesu in decem titulos decem partibus Constitutionum respondentes distinctum*. Praefatio, partitio et methodus operis, series Titulorum legi possunt in Appendice II § 5 editionis Tractatus SUAREZII *De Religione Societatis Iesu*, datae a P. de Reverseaux (cfr. n. 148).

Haec collectio pluries deinde aucta est Responsis posterioribus; et ideo in archivo romano et antiquis Provinciarum archivis variae exstant collectiones manuscriptae, aliae aliis pleniores.

Collectio plenior, quae in archivo romano servatur, affert Responsa ad anno 1669 inclusive (1).

In his collectionibus non referuntur sola Responsa P. Generalis ad postulata Provinciarum, sed etiam Responsa ad litteras, immo decisiones Visitorum a P. Generali approbatae.

ART. XV. — **Acta Romana Societatis Iesu**

139. — Edi coeperunt a P. WERNZ post C. G. XXIV. Constant duplici parte: *Actis S. Sedis* et *Actis Praepositi Generalis*; et, praeterea, quando locus, *Actis Congregationis Generalis*.

Ita exhibent supplementum Collectionis Instituti (nn. 2-7) et Epistolarum Praepositorum Generalium, tam ad Superiores (n. 134) quam ad universam Societatem (n. 135).

Aliquamdiu Actis additum est breve *Chronicon Societatis*, quod deinde amplificatum, et mutato nomine, seorsim edi coepit (cfr. n. 198).

T. I. 16 oct. 1906-1914.

T. II. 1915-1918. — Adsunt *Decreta C. G. XXVI* (1915).

T. III. 1918-1923.

T. IV. *Statuta C. G. XXVII* (1923). Hic tomus compleri debet reliquis Instituti partibus recognitis.

T. V. 1924-1927.

T. VI. 1928.....

ART. XVI. — **Recapitulatio**

140. — Hic breviter indicare iuvat quo tempore praecipuae Instituti partes formam definitivam nactae fuerint.

1550: *Formula Instituti*, seu « Regula Societatis » fundamentalis (n. 47).

(1) Habentur quidem duo Responsa posteriora, i. e. 1689 et 1760, sed quae sane addita sunt, absoluta iam collectione. Hac usi sunt PP. Ramière-Besson in suo « Compendio », de quo n. 155. Haud improbabiler conici potest hanc Collectionem recognitam et completam esse a P. Southwell, in hoc

1558: *Constitutiones* (n. 48).

1580: *Formulae Congregationum* (n. 67).

1580 et 1581: *Regulae antiquiores* (n. 73).

1615: *Ordinationes et Instructiones* in unum corpus collectae (n. 115).

1635 (1638): *Collectio officialis Instituti* (n. 2).

ART. XVII. — **Opera quaedam iuridica, ascetica, apologetica de Instituto Societatis** (1)

A. *Ex antiqua Societate*

141. — HIERONYMUS NADAL (dictus NATALIS) (1507-1580), *Scholia in Constitutiones et Declarationes S. P. Ignatii* (i. e. in *Examen Generale, Constitutiones* et utriusque libri *Declarationes*), primum edita Prati, 1883, a PP. Francisco Altini et Iosepho Boero (Cfr. SOMMERVOGEL t. I. p. 216 n. 5 et p. 1584 n. 78).

Haec *Scholia* videntur confecta consequenter ad d. 51 C. G. I: ut scholia quaedam ad Constitutiones conscriberentur ad eas explicandas, « cum ea auctoritate quam Praepositus Generalis iis tribueret ». At C. G. II d. 42 voluit ut « *Scholia* P. NADAL examinarentur eaque examinata amplecteremur pro directione tantum, sine ulla obligatione. » C. G. IV negavit conficienda esse scholia ad explicandos locos difficiliore, « cum multa dubia per Decreta sequentium Congregationum et declarationes Praepositorum Generalium et Regulas emendatas sublata sint » (d. 34). Quare haec *Scholia* non iam habent nisi privatam auctoritatem, quae certe non est exigua in homine cui S. Ignatius curam commisit promulgandi Constitutiones in pluribus regionibus: illa vero potissimum multum habent ponderis quae narrat se ab ipso S. Patre audivisse. Cum autem quaedam scripserit ante C. G. III et ipse obierit ante C. G. IV non omnia accurate cohaerent cum iure posteriore.

genere laborum valde versato, qui Congregationi XI proposuit « Auctarium Formularum Congregationum » (n. 71, b), qui videtur etiam auctor esse Collectionis Ordinationum Generalium, eidem Congregationi oblatae (cfr. nota ad n. 116), et qui a. 1667 liberatus est officio Secretarii ut totum se daret novae editioni *Bibliothecae Scriptorum Societatis*, de qua n. 199, d.

(1) Citantur hic soli Scriptores ex Societate; quorum tamen catalogus completus minime attexitur.

Immerito autem editores *Scholion* traducunt ad hoc opus ea quae C. G. II dd. 28 et 57 habent de *Admonitionibus* seu *Instructionibus* P. NADAL (de quibus n. 174).

142. — S. PETRI CANISII, Doctoris (1521-1597), *Exhortationes domesticae*, collectae et dispositae a Georgio Schlosser, Ruraemundae, 1876.

Pars I. « Exhortationes de Regulis et de rebus ad Regulas pertinentes ».

143. — OLIVERIUS MANARAEUS (1523-1614) *Exhortationes super Instituto et Regulis, quas ante tercentos amplius annos Provinciis Germaniae et Belgii tradidit*. Primum editae a P. Br. Losschaert, Bruxellis, 1912.

Auctor ab ipso S. Patre institutus est. Fuit Assistens, Vicarius Generalis et pluries Visitor. Pleraque Exhortationes videntur posteriores anno 1593 (Cfr. *Analecta Bollandiana*, t. 23, 1913 p. 283).

144. — PETRUS RIBADENEIRA (1527-1611), *De Ratione Instituti Societatis Iesu*, opus hispanice conscriptum et editum Matriti, 1605; in latinum versum a P. Carli et editum Romae, 1864.

Apologia Instituti adversus eius obtrectatores. Auctor ab ipso S. Fundatore institutus est ab eoque missus in Belgium ad Constitutiones promulgandas.

145. — BALTASAR ALVAREZ (1533-1580), *Platicas y Exposición de las Reglas Generales de la Compania de Jesus*, primum editae Madrid, 1910.

Hae explicationes referuntur ad antiquiorem textum *Summarii Constitutionum*, de quo n. 74.

146. — ACHILLES GAGLIARDI (1537-1607), *De plena cognitione Instituti*, primum editum Romae, 1841, a P. Ios. Boero, et pluries deinde.

Desunt tertia et quarta pars operis, utraque deperdita (Cfr. SOMMERVOGEL t. I p. 1572 n. 4).

147. — IULIUS NEGRONE (1553-1606), *Regulae communes S. I. commentariis asceticis illustratae*, Mediolani, 1613. Denuo editae Cracoviae, 4 vol., 1913-1917.

148. — NICOLAUS ORLANDINI (1554-1606), *Tractatus seu Commentarii in Summarium Constitutionum et in Regulas Communes*, primum editae Roehampton a P. Iosepho Boero, 1876.

Habetur commentarius in non paucas Regulas *Summarii* et in *Regulas modestiae*, nullus vero in *Regulas Communes*.

149. — FRANCISCUS SUAREZ (1548-1617), *Tractatus de Religione Societatis Iesu*, conscriptus hortante P. Aquaviva; editus post mortem auctoris, Lugduni, 1625.

In collectione eius operum est tractatus decimus operis: *De virtute et statu Religionis*.

Citanda est editio Bruxellis data, 1857, cum introductione et appendicibus, a P. Paulo Guéau de Reverseaux.

De conscriptione tractatus illius cfr. RODOLPHE DE SCORAILLE, *François Suarez*, 2 vol., Paris, 1911: t. II l. 4 c. 3 nn. 6-9; cuius operis versionem hispanicam dedit P. Paulus Hernández.

150. — SFORZA PALLAVICINI (1607-1667), *Vindicationes Societatis Iesu quibus multorum accusationes in eius Institutum, leges, gymnasia, mores refelluntur*, Romae, 1649. Opus conscriptum ex mandato P. Carafae, sed impressum post huius mortem et dedicatum Patribus ad C. G. IX convenientibus. Confutantur in specie libri a Iulio Clemente Scotti, post discessum a Societate, tacito nomine contra eam scripti.

151. — [SERVILLIUS VEIHELIN] (1611-1675), *Capita Oettingana de iure Societatis ab anonymo Societatis eiusdem scriptore*, lithographice edita Lugduni, 1839, a P. Paulo Guéau de Réserveaux. De auctore cfr. SOMMERVOGEL tt. VI p. 1686 n. 1 et VIII p. 535 n. 7.

152. — IOANNES DIRCKINCK (1614-1717), *Exhortationes domesticae*, Coloniae, 1704, et denuo postea. Nuperius Brugis in Belgio, 3 vol. 1913, recognitae a P. Aug. Lehmkuhl.

Maior pars operis constat exhortationibus in *Regulas Summarii*, « quae aliorum etiam Ordinum regulis aut moribus facile accommodantur ».

B. *Ex Renata Societate*

153. — XAVIER DE RAVIGNAN (1795-1858), *De l'Existence et de l'Institut des Jésuites*, Paris, 1844; et pluries deinde; versiones anglica, germanica, hispanica, lusitanica, neerlandica, polonica.

154. — AUGUSTUS OSWALD (1821-1908), *Commentarius in decem partes Constitutionum S. I.*, Insulis, 1892; 1895; Ruraimondae, 1902.

155. — HENRICUS RAMIÈRE (1821-1884), *Compendium Instituti S. I. Praepositorum Generalium Responsis et auctorum sententiis illustratum*, lithographice editum Vals, 1855; Tolosae,

1880; recognitum et auctum a P. IULIO BESSON (n. 1855), impressum Tolosae, 1896.

✓ **156.** — EDUARDUS FINE (1847-1927), *Iuris regularis tum communis tum particularis quo regitur Societas Iesu declaratio*, Prati, 1909 (1).

157. — MAURITIUS MESCHLER (1830-1912), *Die Gesellschaft Jesu. Ihre Satzung und ihre Erfolge*, Freiburg in Breisgau, 1911. Versio italica, Romae, 1917.

✓ **158.** — IULIUS COSTA ROSSETTI (1841-1900), *De Spiritu Societatis Jesu*, Friburgi Brisgoviae, 1888.

✓ **159.** — ARTHURUS VERMEERSCH (n. 1858), *Miles Christi. Le Sommaire des Constitutions médité*, Bruxelles, 1914; 1923. Versio italica, Romae, 1925.

160. — JOSE MANUEL AICARDO (n. 1861), *Comentario a las Constitutiones de la Compania de Jesus*, Madrid, 4 vol. 1919-1924 (opus nondum absolutum).

(1) Inter tria illa opera, quae ad notitiam Instituti inter Nostros fovendam multum contulerunt, haec sunt praecipua discrimina: P. FINE minime intendit integrum Institutum, sed solam partem iuridicam, declarare; reliqui vero totum Institutum exponere intendunt; P. OSWALD textus Instituti affert integros et ad verbum; PP. RAMIÈRE-BESSON, vero, compendiose et ad synthesim redactos. Secundus ordinem Constitutionum proxime sequitur; tertii proprium ordinem habent. Hi Responsa PP. Generalium afferunt copiose; P. OSWALD parcius.

CAPUT III

HISTORIA SOCIETATIS (1)

ART. I. — Opera quaedam manualia

✓ **161.** — LUDOVICUS SCHMITT (1846-1917), *Synopsis historiae Societatis*, Ratisbona, 1914.

Germanice edita a P. FR. XAV. WERNZ, Monasterii, 1870; latinitate donata, recognita et aucta a P. SCHMITT.

P. I. — Tabulae synchronae historiae Societatis ab origine ad 1914. — Series Superiorum et Officialium maiorum Societatis. — Natales Provinciarum.

P. II. — — De Instituto et viris illustribus.

162. — Historiae manuales Societatis:

a) IOSEPHUS IUVENCIUS (DE JOUVANCY), (1643-1719), *Epitome historiae Societatis Iesu* (1540-1616), primum edita a P. Carolo Waldack, Gandavi, 4 vol., 1853.

b) ENRICO ROSA (n. 1870), *I Gesuiti dalle origini ai nostri Giorni. Cenni storici*; Roma, 1914.

Versio hispanica cum supplemento confecta a P. José Juambelz, Madrid, 1925.

c) JOSEPH BRUCKER (1845-1926), *La Compagnie de Jésus. Esquisse de son Institut et de son histoire* (1521-1773), Paris, 1919.

d) THOMAS CAMPBELL (1848-1925), *The Jesuits* (1534-1915), 2 vol., New-York, 1925.

e) LODEWIJK DE JONGE (n. 1877), *De Orde der Jesuïeten. Schets van haar wezen en werken. I. Strijd en Zegen* (1539-1668), Leiden (1928).

163. — LUDOVICUS CARREZ (1833-1920), *Atlas geographicus Societatis Iesu*, 1900.

(1) Citantur soli scriptores Societatis.

ALFRED HAMY (1838-1909), *Les Domiciles de la Compagnie de Jésus*, Paris, 1892.

ART. II. — **Collectio: "Monumenta historica Societatis Iesu",**

164. — Haec collectio edi coepit Matriti, 1894.

A. *Monumenta S. Fundatoris primorumque eius novem sociorum*

165. — *Monumenta Ignatiana* :

a) Series prima: *Epistolae et Instructiones*, 12 vol. 1903-1910.

b) Series secunda: *Exercitia Spiritualia et eorum Directoria*, 1 vol., 1919.

c) Series tertia: *Constitutiones* (paratur).

d) Series quarta: *Scripta de S. Ignatio*, 2 vol., 1904-1918.

Adsunt: *Acta P. Ignatii ut primum scripsit P. Ludovicus Gonzales excipiens ex ore ipsius Patris*, seu, ut dici solet: *Autobiographia S. Ignatii*, partim hispanice, partim italice conscripta.

Exstant versiones :

latina: P. Annibalis Codretti in *Actis Sanctorum* t. 6 iulii, et Parisiis, 1873.

anglica: P. J. O' Conor, New-York, 1900.

gallica: P. Eug. Thibaut, cum annotationibus, Louvain, 1922; Bruges, 1924.

germanica: P. Alf. Feder, cum annotationibus, Regensburg, 1922.

hispanica: P. Jos. March, cum annotationibus, Barcelona, 1920.

italica: anonyma, una cum versione *Exercitiorum Spiritualium*, Firenze, 1928.

Epistola P. Iacobi Laynez de S. Ignatio.

166. — *Monumenta Xaveriana*, 2 vol. 1899-1913.

167. — *Monumenta Fabri*, 1 vol., 1914.

168. — *Lainii monumenta*, 8 vol., 1912-1917.

169. — *Epistolae P. Salmeronis*, 2 vol., 1906-1907.

170. — *Epistolae PP. Broetii, Jaii, Coduri, Rodericii*, 1 vol., 1903.

Adest Commentarius P. Rodriguez: *De origine et progressu S. I. usque ad eius confirmationem.*

171. — *Bobadillae monumenta* 1 vol., 1913.

B. *Monumenta aliorum ex primis Patribus Societatis*

172. — *Polanco: Chronicon Societatis, seu: Vita Ignatii Loyolae et rerum Societatis historia* (1537-1556), 6 vol., 1894-1898.

173. — *Complementa Polanci*, 2 vol., 1916-1917.

Adest duplex series Industriadum: *Industrias con que se ha de ayudar la Compania, para que mejor proceda para su fin; Industrias con que uno de la Compania mejor conseguira sus fines*. Prima series videtur quaedam quasi adumbratio Constitutionum; secunda vero respicit potissimum ministerium sacrum et pluries edita est seorsim, v. gr. latine: *Industriae ad usum doctrinamque Operariorum ac Missionariorum*, Cracoviae, 1883; quae diversae sunt ab eiusdem Directorio Confessariorum, de quo in Instructionibus C. G. VII tertia, n. 14 et duodecima n. 7.

174. — *Epistolae P. Nadal*, 4 vol. 1898-1905.

Adsunt: P. Nadal *Instructiones* (t. IV).

175. — *Ribadeneira: Confessiones; Epistolae, aliaque scripta inedita*, 2 vol., 1920-1923.

176. — *Monumenta S. Fr. Borgiae*, 5 vol., 1894-1911.

C. *Alia scripta*

177. — *Epistolae mixtae*, (1537-1556), 5 vol., 1893-1901.

178. — *Litterae quadrimestres* (1541-1560), 6 vol., 1894-1921 (cfr. nn. 180, 181).

179. — *Monumenta paedagogica S. I. quae primam Rationem Studiorum anno 1580 editam praecessere*, 1 vol. 1901.

Art. III. — *Litterae quadrimestres et annuae*

180. — *Litterae « quadrimestres »*, praescriptae Constitutionibus P. VIII c. 1, M, P, mutatae sunt a C. G. II d. 54 in « annuas ».

181. — *Litterae quadrimestres selectae*, annorum 1546 ad 1560, editae sunt in *Collectione Monumentorum historicorum Societatis* n. 178.

182. — *Litterae annuae* sequentes typis editae sunt (1):

a) *Litterae referentes historiam generalatus P. Aquavivae*

(1) Praeterea typis editae sunt nonnullae *Litterae annuae* Missionum, praesertim Iaponiae et Indiarum, sive latina, sive vernacula lingua.

usque ad penultimum annum (1581-1614) tomis 29; editis partim ab ipso P. Aquaviva, 1581-1599, partim a P. Vitelleschi, 1600-1614.

b) Litterae referentes historiam generalatus PP. Piccolomini, Gottifredi et initii P. Nickel, tomis 5, editae a P. Nickel, 1650-1654.

**Art. IV. — Historia generalis Societatis
in antiqua Societate edi coepta**

183. — Consilium edendi historiam generalem Societatis concepit P. Aquaviva et litteris 26 sept. 1596 cum universa Societate communicavit.

Haec autem edita sunt volumina (1).

PARS	GENERALIS	ANNI CIV.	ANNI SOC.	SCRIPTOR	ANNI EDIT.
Prima	Ignatius	1540-1556	1-16	Nic. Orlandin (2)	1614
Secunda	Lainius	1556-1564	17-25	Fr. Sacchini	1620
Tertia	Borgia	1564-1572	26-33	id.	1622
Quarta	Everardus	1572-1580	34-41	id.	1652
Quinta I	Claudius	1580-1590	42-51	id. (3)	1661
» II	»	1591-1616	52-76	Ios. Iuvencius (4)	1710
Sexta I }	Mutius Vi-	1616-1624	77-86	I. C. Cordara (5)	1750
» II }	telleschi	1625-1632	87-93	id. (6)	1859

(1) De proprio merito singulorum ex his scriptoribus haec fere habet P. ASTRAIN in introductionibus bibliographicis ad historiam suam (n. 190), tt. I-V: Quae apud ORLANDINI leguntur vera quidem sunt (ut plurimum desumpta ex *Chronico* P. POLANCO, de quo n. 172), sed non semper satis completa, quia defectus tacere solet; insuper externas potius quam internas rerum personarumque rationes describit; qua in re ei valde antecellit SACCHINI. — IUVENCIUS sermonis perspicuitate et elegantia antecessores facile vincit et iam ad methodum magis scientificam proprius accedit; verum ab erroribus non est semper immunis, praesertim in narranda historia C. G. V. — CORDARA accuratus quidem est in suis narrationibus, sed magis « superficialis » et multus in sectanda sermonis elegantia. — IUVENCIUS, isque solus, res per regiones et periodos exponit, reliqui per annos singulos, ita ut unius rei narratio saepe intercidenda sit. — Methodum, quam in scribenda historia sibi proposuit P. SACCHINI, exponit ipse in epistola quae legitur in *Monumentis Ignatianis*, Ser. IV: Scripta de S. Ignatio, t. I pp. 701 sq. — (2) Absolvante P. SACCHINI. — (3) Absolvante P. POUSSINES. — (4) P. IUVENCIUS (DE JOUVANCY) usus est scriptis relictis a PP. SACCHINI et POUSSINES. — (5) Utendo aliquantulum historia parata a P. IUVENCIO. — (6) Absolvante P. RAGAZZINI.

**ART. V. — Historia Societatis edita
per Assistentias vel Provincias ex C. G. XXIV d. 21,**

184. — Spiritus et methodus, quibus haec historia concepta est, exponuntur in *Instructione ad praeparandam et enarrandam historiam Societatis Iesu per Assistentias vel Provincias*, confecta a P. MARTIN et recognita a P. WERNZ, edita 11 maii 1911 (A. R. 1911 p. 81).

185. — I. *America septentrionalis.*

THOMAS HUGHES (n. 1849), *History of the Society of Jesus in North America, colonial and federal*, 4 vol.: Text, 2 vol.; Documents, 2 vol., New-York, 1907-1913.

186. — II. *Belgium et Neerlandia.*

ALFRED PONCELET, (n. 1864), *Histoire de la Compagnie de Jésus dans les anciens Pays-Bas. Établissement de la Compagnie de Jésus en Belgique et ses développements jusqu'à la fin du règne d'Albert et d'Isabelle*, 2 vol., 1927, 1928.

T. I. Histoire générale. - t. II. Les Oeuvres.

187. — III. *Bohemia.*

ALOIS KRÖSS (1856-1928), *Geschichte der Bömischen Provinz der Gesellschaft Jesu*, 2 vol., Wien, 1910, 1927.

188. — IV. *Gallia.*

HENRI FOUQUERAY (1860-1927), *Histoire de la Compagnie de Jésus en France*, 5 vol. Paris, 1910-1925.

189. — V. *Germania.*

BERNARD DUHR (n. 1852). *Geschichte der Jesuiten in den Landen deutscher Zunge*, 6 vol., Freiburg, Munich, 1907-1928.

190. — VI. *Hispania.*

ANTONIO ASTRAIN (1857-1928), *Historia de la Compañia de Jesus en la Assistentia de Espana*, 7 vol., Madrid, 1902-1925.

191. — VII. *Italia.*

PIETRO TACCHI VENTURI (n. 1861), *Storia della Compagnia di Gesù in Italia*, 2 vol., Roma; I (*La Vita religiosa in Italia durante la prima età dell'Ordine*), 1910; 1928; II, 1922.

192. — VIII. Lusitania.

FRANCISCO RODRIGUES (n. 1873), *Historia da Companhia de Iesus na Assistencia de Portugal* (sub prelo).

193. — IX. Polonia.

STANISLAS ZALENSKI (1843-1908), *Jesucici w Polsce*, 6 vol., Wow, 1901-1906.

TT. I-III narrant historiam generalem; t. IV, in quattuor partes divisus, historiam particularem domorum; t. V, historiam annorum 1773-1820; t. VI, annorum 1820-1905.

194. — X. Anglia.

Iam ante C. G. XXIV ediderat HENRI FOLEY (1811-1891): *Records of the English Province* (16 and 17 century), London, 8 vol., 1877-1885.

195. — *Tabella, compendio referens tempus ad quod pertinent singuli tomi historiarum quae supra afferuntur nn. 185-193.*

Numeri romani referuntur ad tomos singularum historiarum; numeri arabici ad partes tomorum.

REGIONES	SAECULUM XVI	SAECULUM XVII	SAECULUM XVIII
America S.	I (1542-1645)	II (1645-1773)	
Belgium	I, II (1542-1621)		
Bohemia	I (1556-1619)	II, 1 (1619-1635)	
Gallia	I (1526-1575)	III (1604-1623)	
	II (1576-1604)	IV (1624-1634)	
		V (1634-1645)	
Germania	I	II, 1, 2 (1600-1650)	IV, 1, 2 (1700-1793)
		III, (1650-1700)	
Hispania	I (1540-1556)	V (1615-1652)	VII (1705-1758)
	II (1556-1572)	VI (1652-1705)	
	III (1573-1615)		
	IV (1581-1615)		
Italia	II (1519-1540)		
Lusitania	I (1540-1560)		
Polonia	I (1555-1608)	II (1608-1648)	III, 2 (1700-1773)
		III, 1 (1648-1700)	

ART. VI. — **Historiae quaedam renatae Societatis**

196. — Omissis historiis particularium Provinciarum vel Missionum, haec generalioris indolis notanda videntur:

a) PETRUS ALBERS (n. 1856), *Liber saecularis Societatis Jesu ab anno 1814 ad annum 1914*, Romae, 1914.

Referuntur quaedam generaliora de primo saeculo renatae Societatis.

b) JOSEPH BURNICHON (n. 1847), *La Compagnie de Jésus en France. Histoire d'un siècle (1814-1914)*, Paris, 4 vol. (1814-1880), 1914-1922.

c) LESMES FRIAS (n. 1870), *Historia de la Compania de Jesus en la Asistencia moderna de Espana t. I (1815-1835)*, Madrid, 1923.

ART. VII. — **Memorabilia Societatis**

197. — Cum in praesenti *Litterae annuae* Provinciarum et Domorum eum potissimum in finem conficiantur ut colligantur elementa historiae aliquando scribendae, alio modo provisum est praescripto illi Constitutionum, quod refertur n. 798 Epitomes, i. e. edendo in singulis Provinciis vel Assistentiis *Litteras Aedificantes*, quibus varia nomina inscribuntur.

198. — Eundem in finem ab a. 1919 edi coeperunt Romae: *Memorabilia Societatis Iesu* ad communicandos cum Nostris nuntios ex universa Societate.

CAPUT IV

BIBLIOGRAPHIA SOCIETATIS

199. — Praecipuae editiones *Bibliothecae Scriptorum Societatis*, de qua Epitome n. 877 :

a) PETRUS RIBADENEIRA (1527-1611), *Illustrium Scriptorum Societatis Iesu Catalogus*, Antverpiae, 1606; — Lugduni, 1609, curante P. MICHAELE COYSSARD (1574-1623).

b) ANDREAS SCHOTT (1552-1619), *Catalogus Scriptorum S. I.*, Antverpiae, 1613.

c) PHILIPPUS ALEGAMBE (1592-1652), *Bibliotheca Scriptorum S. I.*, Antverpiae, 1643.

d) NATHANAEL SOUTHWELL (1598?-1676), *Bibliotheca Scriptorum S. I.*, Romae, 1676.

e) AUGUSTIN DE BACKER (1809-1873) et ALOIS DE BACKER (1823-1883), *Bibliothèque des Écrivains de la Compagnie de Jésus*, Liège, 7 vol., 1853-1861; - 3 vol., 1869-1876 (avec la collaboration du P. SOMMERVOGEL).

f) CARLOS SOMMERVOGEL, (1834-1902) *Idem*, editio 3^a; Bruxelles, 9 vol., 1890-1900.

PIERRE BLIARD (1852-1928), T. X, Corrections et Additions. Tables, Paris, 1909.

ERNEST RIVIÈRE (1854-1919), Corrections et Additions, 4 fascicules, Toulouse, 1911-1917.

200. — Ad complendum opus P. SOMMERVOGEL, editum est periodicum: *Moniteur Bibliographique*, Paris, 1888-1917; primum a P. SOMMERVOGEL; deinde a P. RIVIÈRE; tandem a P. AUGUSTO BROU (1862-1926).

201. — AUGUSTE CARAYON (1813-1874), *Bibliographie historique de la Compagnie de Jésus, ou Catalogue des ouvrages relatifs à l'histoire des Jésuites depuis leur origine jusqu'à nos jours*, Paris, 1864.

Nova editio huius libri, quam P. Sommervogel dare voluit (ceu secundam partem suae Bibliothecae) in lucem nondum prodiit. *Prodiit 1931*

202. — Inter collectiones particulares citare iuvat: JOS. EUG. DE URIARTE (1842-1909) y MARIANO LECINA (n. 1854) *Biblioteca de Escritores de la Compania de Jesus pertenientes à la antigua Assistencia de Espana desde sus origines hasta el ano de 1775*, Madrid. t. I, 1925. *12, 1930*

INDEX

	PAG.
Praenotanda	5
CAPUT I	
TABELLAE SYNCHRONAE SS. PONTIFICIUM A CONDITA SOCIETATE, CON- GREGATIONUM GENERALIUM ET CONGREGATIONUM PROCURATO- RUM, PRAEPOSITORUM GENERALIUM (n. 1)	7
CAPUT II	
INSTITUTUM SOCIETATIS	16
ART. I. — Collectiones officiales Instituti	16
A. In antiqua Societate (nn. 2-4)	16
B. In renata Societate (nn. 5-7)	17
ART. II. — Litterae Apostolicae	18
A. Primae Societatis approbationes (nn. 8-12)	18
B. Posteriores confirmationes antiquae Societatis (nn. 13-16)	18
C. Suppressio et restitutio Societatis eiusque posteriores confirmationes (nn. 17-22)	19
D. Peculiaria quaedam maioris momenti capita (nn. 23-26)	19
E. De quibusdam Societatis ministeriis	20
I. Exercitia Spiritualia (nn. 27, 28)	20
II. Congregationes Marianae (nn. 29-33)	20
III. Congregationes Bonae Mortis (nn. 34-36)	20
IV. Apostolatus Orationis (n. 37).	21
F. Summaria Indulgentiarum (nn. 38-40)	21
ART. III. — Compendium privilegiorum (nn. 41-44)	21
ART. IV. — Formula Instituti (nn. 45-47).	22
ART. V. — Constitutiones	22
A. Quaedam de genesi Constitutionum (n. 48)	22
B. Textus hispanicus Constitutionum (nn. 49-52).	23

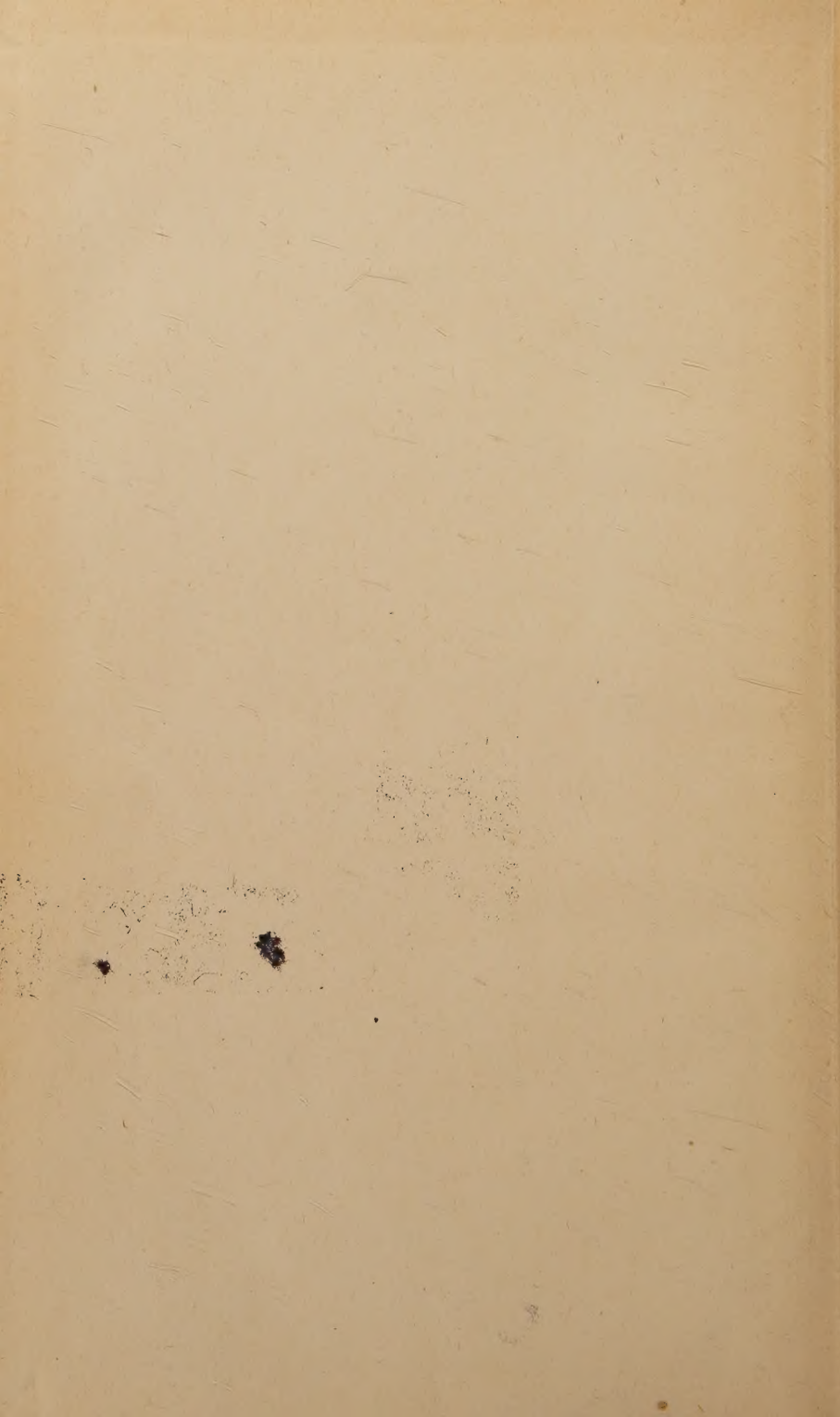
	PAG.
C. Versiones latinae Constitutionum (nn. 53-56)	23
D. Ordo Constitutionum (n. 57).	24
ART. VI. — Exercitia Spiritualia	25
A. Textus hispanicus (n. 58)	25
B. Versiones latinae (nn. 59-61).	25
ART. VII. — Congregationum Generalium Acta, Decreta, Canones (nn. 62-66).	26
ART. VIII. — Formulae Congregationum (nn. 67-72).	27
ART. IX. — Regulae	29
A. Quaedam generaliora de genesi Regularum (n. 73).	29
B. Elenchus Regularum cum brevi notitia de singulis	31
I. Regulae generales (nn. 74-85).	31
II. Regulae particulares (nn. 86-112)	33
ART. X. — Ordinationes. Instructiones	37
A. Ordinationes et Instructiones antiquae in unum corpus collectae (nn. 113-116)	37
B. Praecipuae Ordinationes et Instructiones antiquae seor- sim editae (nn. 117-121)	39
C. Ordinationes et Instructiones renatae Societatis ante C. G. XXVII (nn. 122-126)	40
D. Ordinationes et Instructiones post C. G. XXVII (n. 127)	41
ART. XI. — Praecipuae Ordinationes de studiis (nn. 129-133).	42
ART. XII. — Epistolae Praepositorum Generalium	43
A. Epistolae adhortatoriae (n. 134).	43
B. Epistolae ad Superiores (n. 135).	44
ART. XIII. — Epitome Instituti (nn. 136, 137)	44
ART. XIV. — Responsa PP. Generalium (n. 138)	45
ART. XV. — Acta Romana Societatis (n. 139)	46
ART. XVI. — Recapitulatio (n. 140)	46
ART. XVII. — Opera quaedam iuridica, ascetica, apologetica de Instituto Societatis	47
A. Ex antiqua Societate (nn. 141-152)	47
B. Ex renata Societate (nn. 153-160)	49

CAPUT III

	PAG.
HISTORIA SOCIETATIS	51
ART. I. — Opera quaedam manualia (nn. 161-163)	51
ART. II. — Collectio: « Monumenta historica Societatis Iesu » (n. 164)	52
A. Monumenta S. Fundatoris primorumque eius novem so- ciorum (nn. 165-171)	52
B. Monumenta aliorum ex primis Patribus Societatis (nn. 172-176)	53
C. Alia scripta (nn. 177-179).	53
ART. III. — Litterae quadrimestres et annuae (nn. 180-182). . .	53
ART. IV. — Historia generalis Societatis in antiqua Societate edi coepta (n. 183).	54
ART. V. — Historia generalis per Assistentias vel Provincias edita ex voluntate C. G. XXIV (nn. 184-195)	55
ART. VI. — Historiae quaedam renatae Societatis (n. 196). . .	57
ART. VII. — Litterae aedificantes et Memorabilia Societatis Iesu (nn. 197, 198)	57

CAPUT IV

BIBLIOGRAPHIA SOCIETATIS (nn. 199-201)	58
--	----

C 651

COEMANS, AUGUSTUS, S.J.

AUTHOR

Breves Notitiae de Instituto

TITLE

Historia, Bibilographia Societat.

23135

GRADUATE THEOLOGICAL UNION LIBRARY

BERKELEY, CA 94709

